

Vlada Crne Gore

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Podgorica, 24.11.2009

U p i t n i k

Informacija koju od Vlade Crne Gore zahtijeva Evropska komisija u cilju pripreme Mišljenja o zahtjevu Crne Gore za članstvo u Evropskoj uniji

13 Ribarstvo

Odgovorno lice:	Milutin Simovic
Rukovodilac grupe:	Slavica Pavlovic
Zamjenik rukovodioca grupe:	Maja Sljivancanin
Sekretar grupe:	Deniz Frljuckic
Zamjenik sekretara grupe:	Dragana Kandic Perovic
Kontakt MEI:	Velimir Sljivancanin
IT Podrška:	Deniz Frljuckic

Sadržaj:

POGLAVLJA ACQUIS - SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBAVEZA KOJE PROIZILAZE IZ CLANSTVA.....	5
Poglavlje 13: Ribarstvo	6
I. OPŠTI DIO	7
A. Zakonodavstvo u oblasti ribarstva	7
B. Administrativna struktura	10
II. UPRAVLJANJE RESURSIMA I FLOTOM	19
A. Ribarska flota	19
B. Registar flote	21
C. Ribolovne dozvole	24
D. Ulovi i izlovi	27
E. Ostalo	28
III. INSPEKCIJA I KONTROLA	30
A. Finansijska sredstva	30
B. Ljudski resursi.....	30
C. Ovlašćenja za vršenje kontrole	31
D. Oprema za vršenje kontrole.....	32
E. Prikupljanje podataka	33
F. Inspekcijske aktivnosti	38
G. Zakonske procedure za kažnjavanje prekršaja.....	40
IV. STRUKTURNE AKTIVNOSTI.....	44
V. TRŽIŠNA POLITIKA.....	46
VI. DRŽAVNA POMOĆ	47
VII. MEĐUNARODNI SPORAZUMI	48

**POGLAVLJA ACQUIS - SPOSOBNOST PREUZIMANJA
OBAVEZA KOJE PROIZILAZE IZ CLANSTVA**

Poglavlje 13: Ribarstvo

I. OPŠTI DIO

A. Zakonodavstvo u oblasti ribarstva

1. Molimo da date opis glavnih elemenata nacionalnog zakonodavstva vaše zemlje u oblasti ribarstva.

Osnovni propisi kojima je obuhvaćeno upravljanje biološkim resursima, odnosno lov, uzgoj i zaštita riba i drugih organizama u morskoj i slatkoj vodi na principima održivog razvoja su Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) (Aneks 49) i Zakon o slatkovodnom ribarstvu (Sl. list CG, br. 11/07).

Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi utvrđuje ciljeve i principe za održivo upravljanje živim resursima mora i morskom sredinom primjenom mjera zaštite biodiverziteta i uslova životne sredine kao i propisivanjem procedura za izradu i donošenje planova upravljanja u ribarstvu. Ovim zakonom uređena je ukupna politika ribarstva odnosno podrška razvoju sektora ribarstva i utvrđena je nadležnost organa uprave u njegovoj implementaciji. Do osnivanja organa uprave nadležnog za poslove ribarstva (Uprava za ribarstvo) upravne i sa njima povezane stručne poslove obavljaće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Uprava za ribarstvo osnovaće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi (avgust 2011.godine).

Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi se uređuju i pitanja koja se odnose na utvrđivanje uslova za obavljanje ribolova koji može biti:

- privredni,
- sportsko- rekreativni i
- ribolov u naučno istraživačke svrhe.

Na osnovu ribolovnog kapaciteta i važnosti privrednog ribolova (vrsta i ekonomska vrijednost ribe i drugih morskih organizama) privredni ribolov se dijeli na:

- veliki privredni ribolov i
- mali privredni ribolov

i može se obavljati samo uz dozvolu za obavljanje ribolova.

Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi propisuje i uslove za obavljanje uzgoja ribe i drugih morskih organizama na planiranim lokacijama u skladu sa Planom razvoja marikulture koji mora biti u skladu sa Nacionalnom strategijom razvoja ribarstva. Obavljanje marikulture vrši se u skladu sa principima dobre proizvođačke prakse u marikulturi, a poštovanje tih principa uzimaće se u obzir pri izdavanju i ukidanju dozvola za marikulturu.

Predmet uređenja ovog zakona predstavlja i organizovanje proizvođača u ribarstvu u skladu sa evropskim oblicima organizovanja s ciljem da organizacije pomognu zajednički nastup na tržištu zainteresovanih subjekata i upravljanje zajedničkom organizacijom tržišta.

Zakon utvrđuje obavezu vođenja evidencije i podnošenja izvještaja od strane nosioca dozvole za privredni ribolov, bilježenje i izvještavanje o ribolovnim aktivnostima i iskrcaju izlova, uspostavljanje sistema monitoringa plovila, određivanje mjesta prvog iskrcaja, mjesta prve prodaje, vođenje evidencije o prodaji i kupovini ribe, vođenje Registra trgovaca ribom i drugim morskim organizmima na veliko na mjestu prve prodaje kao i prekrcaju i iskrcaju ribe.

Shodno osnovnim zakonskim rješenjima propisan je inspeksijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona u cilju njegove dosledne primjene i utvrđeni su prekršaji za radnje izvršene protivno odredbama ovog zakona kao i kazne za izvršeni prekršaj.

Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi pruža osnovni pravni okvir koji je djelimično usklađen sa sledećim sekundarnim izvorima prava EU:

- Council Regulation (EC) No 2371/2002 of 20 December 2002 on the conservation and sustainable exploitation of fisheries resources under the Common Fisheries Policy (OJ L 358, 31.12.2002, p.59-80);
- Commission Regulation (EC) No 356/2005 of 1 March 2005 laying down detailed rules for the marking and identification of passive fishing gear and beam trawles (OJ L 56, 2.3.2005, p.8-11);
- Council Regulation (EC) No 768/2005 of 26 April 2005 establishing a Community Fisheries Control Agency and amending Regulation (EEC) No 2847/93 establishing a control system applicable to the common fisheries policy (OJ L 128, 21.5.2005, p.1-14);
- Council Regulation (EC) No 27/2005 of 22 December 2004 fixing for 2005 the fishing opportunities and associated conditions for certain fish stocks and groups of fish stocks, applicable in Community waters and, for Community vessels, in waters where catch limitations are required;
- Regulation (EC) No 853/2004 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2004 laying down specific hygiene rules for food of animal origin (OJ L 139, 30.4.2004, p.55-205);
- Commission Regulation (EC) No 26/2004 of 30 December 2003 on the Community fishing fleet register (OJ L 5, 9.1.2004, p. 25-35) ;
- Commission Regulation (EC) No 2244/2003 of 18 December 2003 laying down detailed provisions regarding satellite-based Vessel Monitoring System (OJ L 333, 20.12.2003, p.17-27);
- Council Regulation (EC) No 861/2006 of 22 May 2006 establishing Community financial measures for the implementation of the common fisheries policy and in the area of the Law of the Sea (OJ L 160, 14.6.2006, p.1-11);
- Council Regulation (EC) No 1198/2006 of 27 July 2006 on the European Fisheries Fund (OJ L 223, 15.8.2006, p. 1-44);
- Council Regulation (EC) No 1967/2006 of 21 December 2006 concerning management measures for the sustainable exploitation of fishery resources in the Mediterranean Sea, amending Regulation (EEC) No 2847/93 and repealing Regulation (EC) No 1626/94 (OJ L 409, 30.12.2006, p. 11-85);
- Council Regulation (EC) No 1966/2006 of 21 December 2006 on electronic recording and reporting of fishing activities and on means of remote sensing (OJ L 409,30.12.2006, p.110);
- Council Regulation (EC) No 2369/2002 of 20 December 2002 amending Regulation (EC) No 2792/1999 laying down the detailed rules and arrangements regarding Community structural assistance in the fisheries sector (OJ L 358, 31.12.2002, p.49-56) ;
- Council Regulation (EC) No 1936/2001 of 27 September 2001 laying down control measures applicable to fishing for certain stocks of highly migratory fish (OJ L 263, 3.10.2001, p. 1-8);
- Commission Regulation (EC) No 1639/2001 of 25 July 2001 establishing the minimum and extended Community programmes for the collection of data in the fisheries sector and laying down detailed rules for the application of Council Regulation (EC) No 1543/2000 (OJ L 222, 17.8.2001, p. 53-115);

- Council Regulation (EC) No 104/2000 of 17 December 1999 on the common organisation of the markets in fishery and aquaculture products (OJ L 17, 21.1.2000, p. 22-52) ;
- Council Regulation (EC) No 1447/1999 of 24 June 1999 establishing a list of types of behaviour which seriously infringe the rules of the common fisheries policy (OJ L 167, 2.7.1999, p. 5-6).

Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) je takođe usklađivan sa: 1982 United Nations Convention on the Law of the Sea (1982 Konvencija Ujedinjenih Nacija o pravu mora), 1993 FAO Agreement to Promote Compliance with International Conservation and Management Measures by Fishing Vessels on the High Seas (1993 Compliance Agreement) - 1993 FAO Sporazum o promovisanju usklađenosti sa međunarodnim mjerama očuvanja i upravljanja ribolovnih plovila na morima (1993 Sporazum o usklađenosti), 1995 Revised Convention on protection of sea environment and coastal area of Mediterranean (Barcelona Convention)- 1995 Revised Convention on protection of sea environment and coastal area of Mediterranean (Barcelona Convention), 1995 Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 Relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks [1995 Fish Stocks Agreement];[EU 2003]- 1995 Sporazum o implementaciji odredbi konvencije Ujedinjenih Nacija Zakona o moru iz 10. decembra 1982. koje se odnose na očuvanje i upravljanje razdvojenim ribljim stokovima i visoko migratornim ribljim stokovima [1995 Sporazum o ribljim stokovima];[EU 2003], 1995 FAO Code of Conduct for Responsible Fisheries (1995 FAO Kodeks o odgovornom ribarstvu), 1995 International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Fishing Vessel Personnel (1995 Međunarodna konvencija o standardima obuke, ovlašćivanja i čuvanja straže za osoblje ribolovnog plovnog objekta), 1998 UN/ECE Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-Making and Access to Justice in Environmental Matters (the Århus Convention)- 1998 UN/ECE Konvencija o pristupu informacijama, učestvovanju javnosti u donošenju odluka i pristup pravosuđa u pitanjima životne sredine (Århus Konvencija), 1999 International Convention on Arrest of Ships (1999 Međunarodna konvencija o zaplijeni brodova).

Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi će se nadograđivati razradom zakonskih rješenja donošenjem podzakonskih akata u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona kao i potpunim usklađivanjem sa prethodno navedenom legislativom EU. Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz Zakona o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG br. 56/09) primjenjivaće se podzakonska akta donesena na osnovu Zakona o morskome ribarstvu (Sl. list RCG, br 55/03):

- Naredba o zabrani lova i stavljanje u promet riblje mlađi nedoraslih riba i drugih morskih organizama (Sl. list RCG, br. 10/04 i 9/06) koja propisuje minimalne veličine ribe i drugih morskih organizama koji se ne smiju loviti i stavljati u promet ispod dužine određene ovom naredbom. (Aneks 58)
- Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja dnevnika o ribolovu ili uzgoju (Sl. list RCG, br.10/04) predstavlja zakonski okvir za sakupljanje podataka iz ribarstva, kao i praćenje ribolovnih aktivnosti odnosno praćenje ribolovnog napora. Podaci koje ribar mora upisati u dnevnik su podaci o ribolovnom naporu (vrijeme isplavlivanja i uplovlavanja, ribolovna zona, broj potezanja kod izlova bijele ribe, karakteristike ribolovnih alata, podaci o ulovu po vrstama itd). (Aneks 52)
- Pravilnik o konstrukcijsko-tehničkim osnovama, veličini oka, načinu upotrebe i namjeni pojedinih vrsta mreža i drugih sredstava za obavljanje privrednog i sportskog ribolova (Sl. list RCG, br. 10/04 i 9/06) koji propisuje osnovne karakteristike ribolovnih alata i opreme koji se smiju upotrebljavati za obavljanje privrednog ribolova u ribolovnom moru Crne Gore kao i period u toku godine kada se mogu koristiti. (Aneks 55)
- Pravilnik o uslovima, ograničenjima i redosledu obavljanja ribolova na pojedinim ribolovnim područjima ili zonama(Sl. list RCG br. 10/04 i 9/06) koji donosi niz odredbi o redosledu i uslovima obavljanja privrednog ribolova. (Aneks 50)

- Pravilnik o načinu, vrsti i količini ribolovnih alata koji se smiju upotrebljavati u obavljanju sportsko rekreativnog ribolova, kao i obrazac, broj i sadržinu dozvole za sportski ribolov (Sl. list RCG br. 10/04) koji propisuje ribolovne alate i opremu koja se smije upotrebljavati pri obavljanju sportsko rekreativnog ribolova kao i obrazac dozvole za obavljanje ove vrste ribolova. Zabranjeno je stavljati u promet ribu i druge morske organizme ulovljene u sportsko rekreativnom ribolovu. (Aneks 53)
- Pravilnik o određivanju linije na kojoj voda prestaje biti postojano slana u rijekama koje se ulivaju u more i određivanje granica ribolovnih zabrana (Sl. list RCG br. 10/04) (Aneks 51)
- Pravilnik o cjenovniku za naknadu štete pričinjene protivpravnim ribolovom (Sl. list RCG, br. 10/04) je propisan za protivpravno ulovljenu ili uništenu ribu i druge morske organizme kao i za ribu i druge morske organizme koji su ulovljeni ispod najmanje propisane mjere (Aneks 57).
- Pravilnik o iznosu naknade za obavljanje privrednog ribolova, lov i uzgoj, obrascu dozvole i načinu vođenja registra izdatih dozvola (Sl. list RCG br. 10/04 i 9/06) koji propisuje iznos naknade za obavljanje privrednog ribolova u pojedinačnom iznosu po vrsti i kapacitetu ribolovnih sredstava kao i važnosti ribolova. (Aneks 56)

Zakon o slatkovodnom ribarstvu (Sl. list CG, br.11/07) u cilju održivog korišćenja ribljeg fonda propisuje uslove i način obavljanja svih djelatnosti u oblasti slatkovodnog ribarstva (privredni, sportsko rekreativni ribolov i akvakultura), kao i mjere zaštite, unapređivanja i očuvanja ribljeg fonda. Privredni ribolov se može obavljati u proglašenom ribolovnom području a sportsko rekreativni ribolov na svim ribolovnim vodama (rijekama i jezerima) što podrazumijeva i ribolovna područja na kojima se obavlja privredni ribolov. Svi korisnici ribljeg fonda su dužni da se pridržavaju propisanih mjera očuvanja i zaštite ribljeg fonda u cilju njegovog održivog korišćenja. Najbitniji podzakonski akt na osnovu Zakona o slatkovodnom ribarstvu je Naredba o ribolovnim zabranama, ograničenjima i mjerama za zaštitu ribljeg fonda (Sl. list CG, br.19/08, 35/09) koja propisuje: područja zabranjena za ribolov u određenom vremenskom periodu na pojedinim rijekama i jezerima; najmanje mjere ispod kojih se pojedine vrste ribe ne smiju loviti; ograničenja u pogledu ribolovnih sredstava, sprava i noćnog ribolova; ograničenja u pogledu mamaca i dnevnog ulova kao i mjere za suzbijanje ribljih bolesti.

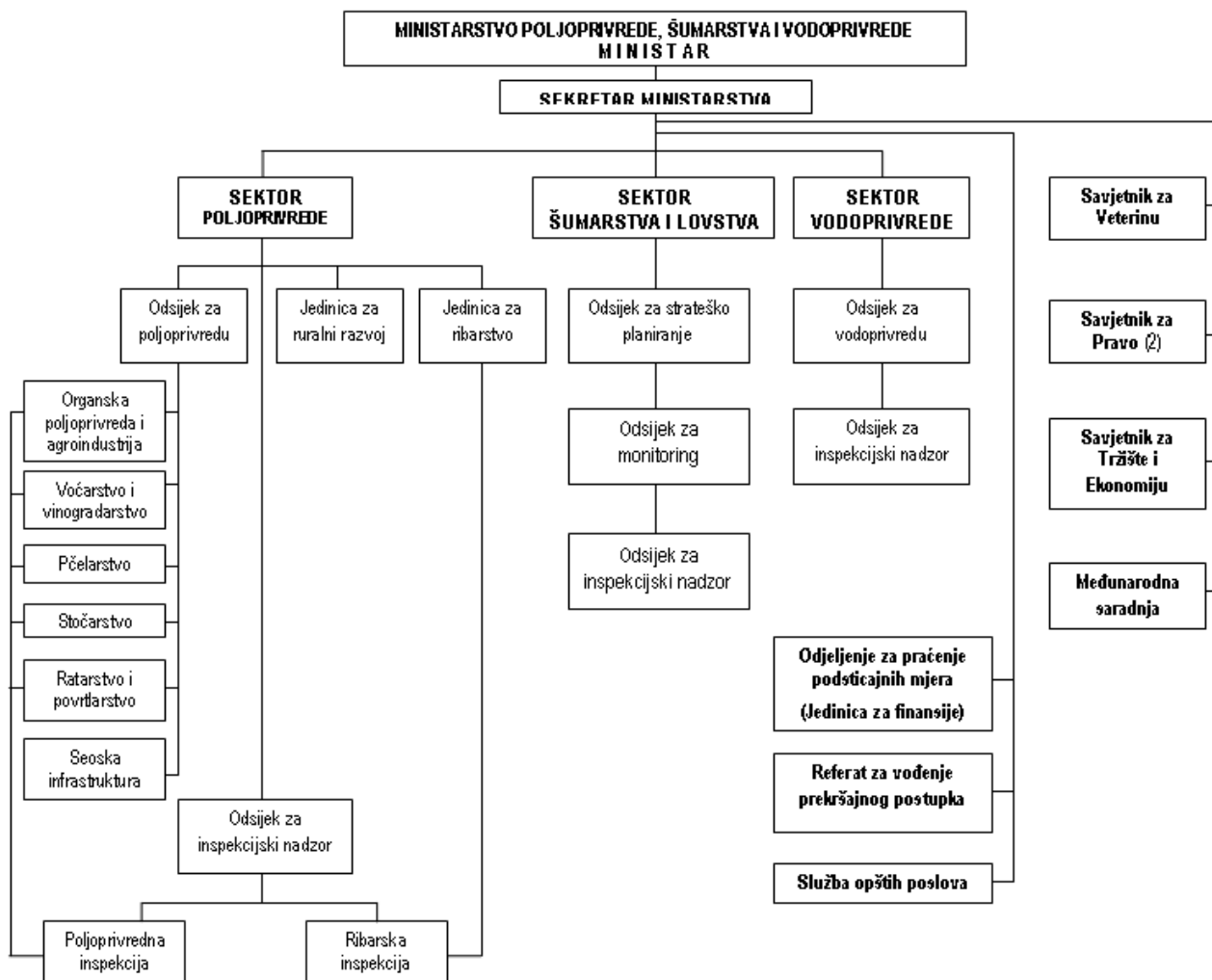
B. Administrativna struktura

2. Prikažite organizacionu šemu koja opisuje organizaciju uprave i inspekcije u oblasti ribarstva. Opišite odnose između ovih tijela i njihovu hijerarhiju u sistemu.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je direktno nadležno za upravna i stručna pitanja vezana za ribarstvo. Ministarstvo predlaže, izrađuje i implementira zakone i podzakonska akta i obavlja nadzor i kontrolu nad sprovođenjem zakonskih propisa koji regulišu sektor ribolova i akvakulture. Do septembra 2008. godine za ukupan sektor ribarstva u Crnoj Gori u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je bio odgovoran jedan savjetnik. Od januara 2009. godine u okviru Ministarstva je formirana jedinica za ribarstvo koja trenutno ima tri zaposlena: jednog savjetnika (senior adviser) i dva mlađa saradnika (junior adviser) koji su prošli obuku na CARDS projektu 2007/2008 "Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji". Osim neposrednog rada sa ekspertima obuka dva mlađa saradnika je, između ostalog, uključivala studijska putovanja u zemlje EU (Italija, Španija i Poljska), pohađanje niza kurseva kao i učešće na mnogobrojnim radionicama sa ciljem upoznavanja sa primjenom principa Zajedničke ribarske politike, novim tehnologijama uzgoja školjaka, primjenom HACCP sistema u ribarskoj industriji, formiranjem organizacije proizvođača itd. Preuzimanjem dva obučena saradnika sa projekta i formiranjem jedinice za ribarstvo, u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je stvorena administrativna baza u

sektoru ribarstva koja treba da, do formiranja Uprave za ribarstvo i u okviru nje svih odjeljenje koja će pokrivati cjelokupan okvir CFP, na zadovoljavajući način odgovori na zahtjeve vezano za sprovođenje principa odgovornog upravljanja.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ima pravne i druge stručne savjetnike.

Inspekcija koja vrši kontrolu ribarskih aktivnosti predstavlja dio poljoprivredne inspekcije MPŠV-a i čine je inspektori za morsko ribarstvo s punim radnim vremenom i inspektori za poljoprivredu koji provode oko 20% svog radnog vremena na poslovima vezanim za slatkovodno ribarstvo. Inspektori za morsko ribarstvo tokom inspekcije na moru saraduju i sa Graničnom pomorskom policijom (Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave-Uprava policije) koristeći njihova plovila. S obzirom da službenici Granične pomorske policije prate veliki broj aktivnosti na moru nadzor ribarskih aktivnosti zajedno sa inspektorima za ribarstvo čini mali dio njihovog redovnog posla.

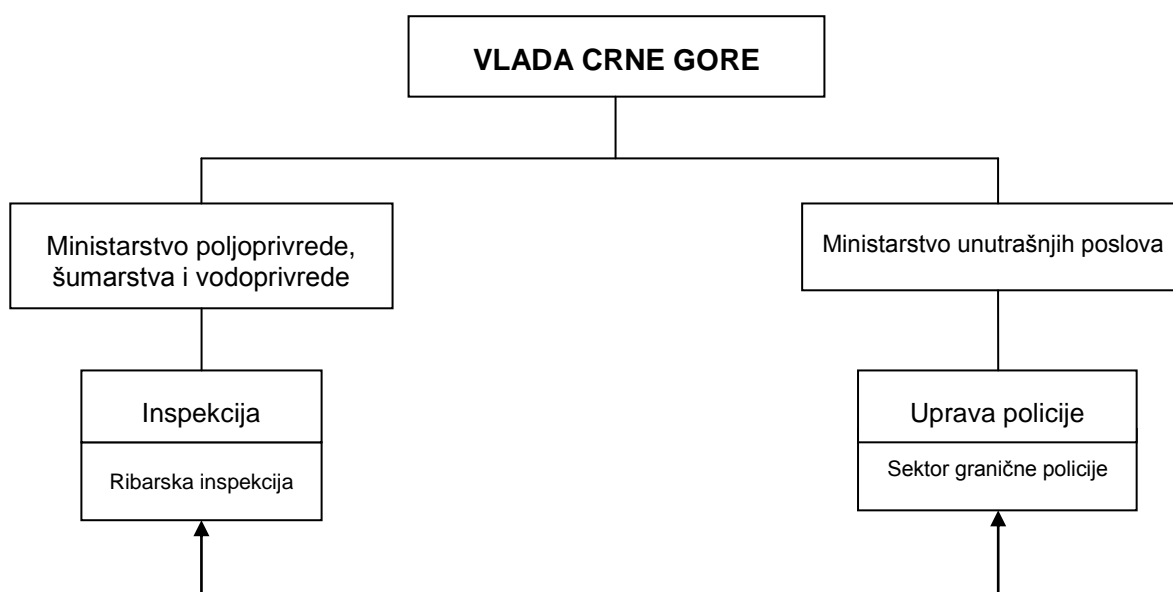
Ribarski inspektori nadziru primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuje:

- ribolov, zaštita i uzgoj riba i drugih morskih organizama,
- ribolov, zaštita i uzgoj riba i drugih vodenih organizama u slatkim vodama
- promet riba i drugih morskih i slatkovodnih organizama.

Oni predaju mjesečne izvještaje Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koji sadrže detalje o kontroli subjekata koji se bave ribolovnim aktivnostima.

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kao organ nadležan za upravne, stručne inspeksijske poslove u oblasti ribarstva i Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave (Uprava policije-Granična pomorska policija) kao podrška u obavljanju inspeksijskih poslova su odvojena tijela državne uprave koja za svoj rad direktno odgovaraju Vladi Crne Gore. Njihovi odnosi se temelje na Zakonu o državnoj upravi (Sl. list RCG, br.38/03 i 'Sl. list CG, br. 22/08) odnosno obavezi da sarađuju i međusobno obavještavaju u svom radu, da zajednički obavljaju poslove koji proizilaze iz njihove propisane obaveze kao i međusobno sarađuju u pripremi i donošenju propisa.

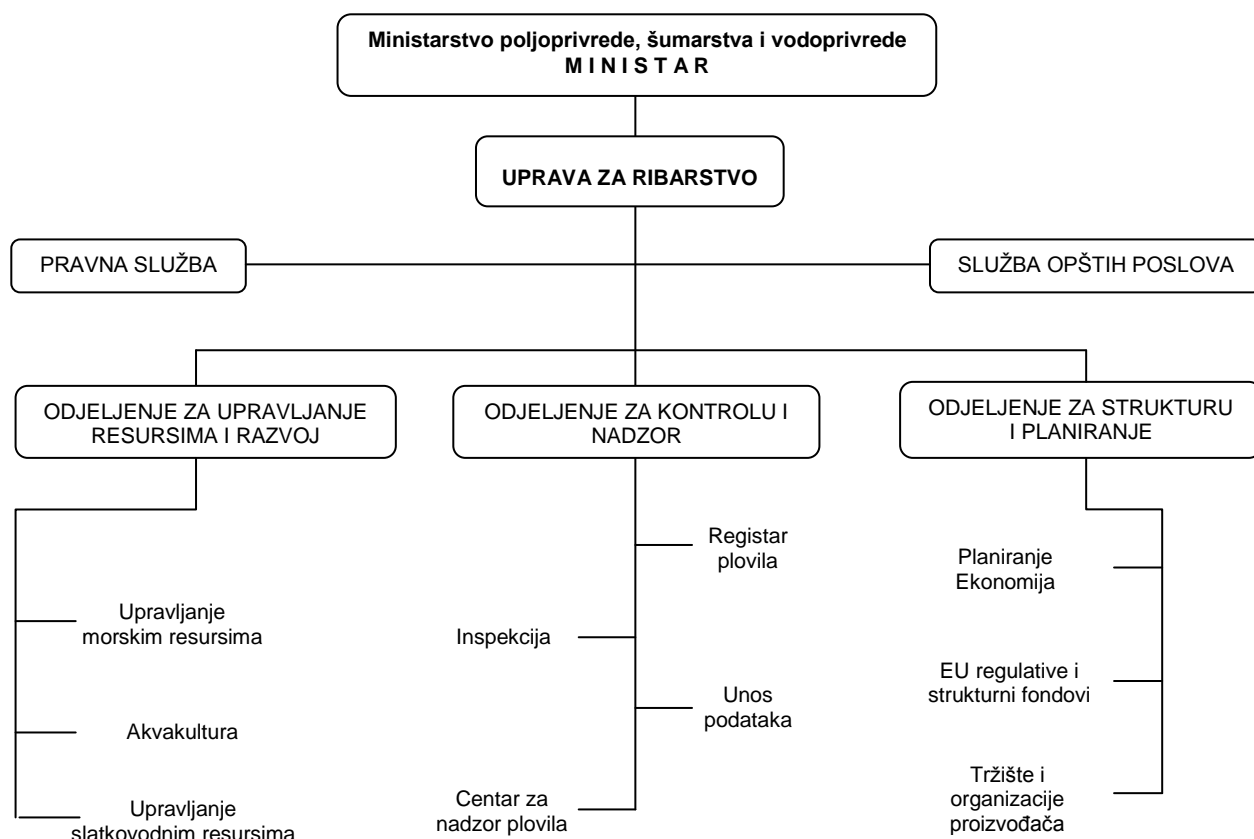
Odnos između nadležnih tijela:

3. Postoje li planovi za formiranje novih tijela ili neke druge promjene organizacione strukture, na kraći ili srednji rok?

Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) utvrđuje formiranje organa uprave nadležnog za poslove ribarstva (Uprava za ribarstvo) u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog Zakona (avgust 2011. godine). U skladu sa tim Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je zatražilo 1.000.000 € od IPA fonda 2009 sa specifičnim ciljem jačanja administrativnih kapaciteta kroz kreiranje Uprave za ribarstvo u skladu sa strukturom odgovarajućih tijela u zemljama članicama EU čime će se poboljšati kapacitet za efikasno upravljanje ribarstvom. CARDS projekat 2007/2008 " Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji " je preporučio moguću organizacionu strukturu buduće Uprave za ribarstvo.

Preporuka CARDS projekta.

4. Opišite proces donošenja odluka i način na koji se delegiraju nadležnosti.

Sve predmete vezano za sektor ribarstva koji pristignu u Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ministar delegira savjetniku u jedinici za ribarstvo koji je njemu direktno odgovoran. Unutar jedinice za ribarstvo savjetnik delegira poslove ostalim zaposlenim u skladu sa stručnom spremom i radnim iskustvom zaposlenog. Ukoliko su za obradu dospjelih predmeta neophodna naučna mišljenja odnosno mišljenja institucija direktno nadležnih za određene probleme iznijete u predmetu, jedinica za ribarstvo upućuje zahtjev Institutu za biologiju mora (vezano za morsko ribarstvo i marikulturu), odnosno Prirodno matematičkom fakultetu-Studijski program biologija (vezano za slatkovodno ribarstvo) odnosno određenim ministarstvima, upravama, laboratorijama i drugim institucijama koje su na neki način vezane za sektor ribarstva. Nakon kompletirane procedure savjetnik u jedinici za ribarstvo daje predlog za rješenje predmeta, a konačnu odluku donosi ministar.

Prilikom izrade zakona i podzakonskih akata ministar formira komisiju koja se u toku rada konsultuje sa drugim mjerodavnim tijelima državne uprave, sa relevantnim nadležnim naučnim institucijama i udruženjima ribara i uzgajivača. Po završetku nacrtu zakona, a prije pripreme predloga istog organizuju se javne rasprave na kojima učestvuju svi relevantni subjekti u ribarstvu. Savjetnik iz jedinice za ribarstvo koordinira rad komisije i obradu svih dostavljenih primjedbi i sugestija od strane relevantnih subjekata na urađeni nacrt zakona. Zajedno sa svim zainteresovanim subjektima i na osnovu njihovih opravdanih sugestija i mišljenja priprema se konačna verzija predloga zakona koji zatim prolazi uobičajenu Vladinu i parlamentarnu proceduru.

Podzakonska akta odnosno sekundarnu legislativu (uredba, naredba, odluka, pravilnik i dr.) koja se donosi na osnovu ovlaštenja utvrđenih zakonima koji regulišu sektor ribarstva usvaja Vlada na predlog Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

5. Opišite razmjenu informacija između organa. Postoje li slučajevi gdje razmjena informacija ne funkcionira adekvatno? Koje se mjere preduzimaju da se ovi nedostaci otklone?

Jedinica za ribarstvo MPŠV-a ima direktnu saradnju sa ribarskom inspekcijom kao i sa drugim odgovornim tijelima i institucijama koji su na neki način vezani za sektor ribarstva (Ministarstvo unutrašnjih poslova - Uprava policije-Granična pomorska policija, Ministarstvo uređenja prostora i zaštite životne sredine, Institut za biologiju mora, Prirodno matematički fakultet-Studijski program za biologiju, Specijalistička veterinarska laboratorija, Institut za javno zdravlje, Centar za ekotoksikološka ispitivanja, Zavod za statistiku-MONSTAT, Uprava za vode). Inspektori za morsko ribarstvo i Granična pomorska policija međusobno su u stalnom kontaktu i ova različita tijela državne uprave podatke razmjenjuju na zahtjev i prema potrebi. Razmjena informacija je na zadovoljavajućem nivou a još bolja koordinacija administracije u sektoru ribarstva se očekuje uspostavljanjem LAN mreže u sklopu aktivnosti razvijanja Ribarskog informacionog sistema.

Zakonom o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) je predviđeno osnivanje Nacionalnog savjeta za morsko ribarstvo i marikulturu u cilju kontinuiranog praćenja stanja i razvoja ribarstva i marikulture i pružanje stručne pomoći organu uprave nadležnom za poslove ribarstva u postupku donošenja odluka i pripremi propisa kao i o drugim pitanjima koji se tiču implementacije ovog zakona. Članove savjeta, na period od četiri godine, imenovaće Vlada Crne Gore iz redova naučnih i stručnih radnika iz oblasti biologije, veterine, ekologije, a po službenoj dužnosti članovi Nacionalnog savjeta biće: direktor organa uprave nadležnog za poslove ribarstva, direktor Uprave za vode, direktor Instituta za biologiju mora, predsjednici udruženja profesionalnih ribara i uzgajivača odnosno direktori organizacija proizvođača u ribarstvu i marikulturi.

6. Opišite administraciju za tržišnu politiku (naročito u pogledu kontrole sprovođenja zajedničkih standarda stavljanja u promet, u lukama i u veleprodaji, i informisanja potrošača; kontrola količina koje se povlače sa tržišta; prikupljanje tržišnih informacija u NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics) regionima; prikupljanje i prenos podataka koji se odnose na režim odnosa cijena; primjena uslova priznavanja za organizacije proizvođača).

U skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane (Sl. list CG, br. 14/07) kontrolu prometa na veliko i prometa na malo svježeg mesa, ribe i drugih proizvoda akvakulture kao i kontrolu povlačenja ovih proizvoda sa tržišta obavlja Veterinarska uprava. Takođe, u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane (Sl. list CG, br. 14/07) kontrolu prometa na veliko i prometa na malo upakovane i pojedinačno deklarirane hrane životinjskog porijekla tj. ribe i proizvoda od ribe, kao i kontrolu njenog povlačenja sa tržišta obavlja Ministarstvo zdravlja.

Praćenje cijena poljoprivrednih proizvoda i inputa u biljnoj proizvodnji i stočarstvu ostvaruje se preko Agrarnog Marketinškog Informacionog sistema (AMIS) koji daje podatke o cijenama i cjenovnim trendovima voća i povrća, žive stoke i poljoprivrednih inputa. Za sada AMIS ne pokriva prikupljanje i obradu podataka o cijenama ribe i ribljih proizvoda. Međutim, do sredine 2010. planirano je proširivanje ovog informacionog sistema i sa podacima o cijenama iz sektora ribarstva. Agrarni Marketinški Informacioni sistem (AMIS) je detaljnije opisan u Poglavlju 11: Poljoprivreda i ruralni razvoj, 1. Horizontalno, Odgovor na pitanje br.4.

Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br. 56/09) utvrđuje osnovne uslove za organizovanje proizvođača u poljoprivredi i ribarstvu u organizacije proizvođača a bliži uslovi biće propisani posebnim podzakonskim aktom od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Takođe, ovaj Zakon propisuje da priznavanje organizacije proizvođača kao i ispunjenost propisanih uslova utvrđuje rješenjem o priznavanju organizacije proizvođača Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.

7. Da li postoji posebna strukturna politika za oblast ribarstva? Ukoliko postoji, treba dati informacije o nadležnom organu kao i kratak opis procedura.

Strukturna politika za oblast ribarstva danas u Crnoj Gori ne postoji na način kako je definisana u zakonskoj regulativi EU. Okvir državne pomoći u ribarstvu regulisan je, do sada, kao i u cjelokupnoj poljoprivredi, Zakonom o obezbjeđivanju i usmjeravanju sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede (Sl. list RCG, br. 11/90 i Sl. list RCG, br. 24/92). Naime, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede priprema godišnji plan upotrebe sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i ribarstva (Agrobudžet) koji sadrži programe podrške razvoju sektora morskog i slatkovodnog ribarstva. U cilju izgradnje efikasnog i konkurentnog sektora opredjeljuje se finansijska podrška profesionalnim ribarima i uzgajivačima kako bi poboljšali stanje svojih brodova, uslove uzgoja, plasaman svojih proizvoda na tržište kao i za poboljšanje zdravstvene ispravnosti ribe i proizvoda marikulture. Takođe, opredjeljuju se sredstva za istraživanja u ribarstvu odnosno podržava se obavljanje godišnjih monitoringa demersalnih i pelagičnih resursa, izrada ribolovne osnove u slatkovodnom ribarstvu kao i pomoć sportsko ribolovnim klubovima za poribljavanje rijeka i jezera i za unapređivanje čuvanja i zaštite ribolovnih voda. Pravni okvir na osnovu kojeg će država ubuduće opredijeljivati podršku sektoru ribarstva predstavljaće Zakon o morskome ribarstvu marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) i Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br. 56/09).

U narednim tabelama se može detaljno vidjeti kako su koncipirani programi podrške sektoru ribarstva u 2009. godini, u skladu sa Planom upotrebe sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i ribarstva za 2009. godinu (Agrobudžet):

PROGRAM 1: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA MORSKOG RIBARSTVA I MARIKULTURE	
Razlozi za podsticaj	Ribarstvo je od posebnog značaja za ekonomski razvoj priobalnih zemalja kao što je Crna Gora, koja ima dragocjene ali neiskorišćene resurse u ovom sektoru. Međutim, iskorišćavanje ribljih resursa treba da se vrši u skladu sa održivim ekonomskim, ekološkim i socijalnim razvojem što se ostvaruje, između ostalog, pravilnim i racionalnim obavljanjem ribolovnih djelatnosti i primjenom principa predostrožnosti u sprovođenju mjera zaštite i očuvanja živih resursa mora uz održavanje biološkog diverziteta. Istraživanja u ribarstvu su potrebna za popunjavanje nedostataka u razumijevanju ribarstva, postizanje ciljeva odgovornog upravljanja i za indentifikovanje novih mogućnosti za ribolov. Sektor morskog ribarstva i marikulture u mnogim segmentima nije dovoljno snažan da se takmiči sa efikasnijim partnerima iz Evrope koji mogu snabdijevati tržište po nižim cijenama od onih koje se plaćaju na domaćem tržištu. Stoga je potrebno nastaviti izgradnju efikasnog i konkurentnog sektora kroz podršku profesionalnim ribarima i uzgajivačima kako bi poboljšali stanje svojih brodova, uslove uzgoja i plasman svojih proizvoda na tržište.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • pouzdana procjena raspoloživih ribljih resursa za najvažnije grupe vrsta (demersalne, sitne plave ribe, školjke) sa kapacitetom za utvrđivanje kvote za izlov, • poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora morskog ribarstva, • modernizovanje profesionalne ribarske flote, • poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora marikulture, • poboljšanje kvaliteta i zdravstvene ispravnosti ribarskih proizvoda i proizvoda marikulture, • jačanje udruženja ribara i uzgajivača.

Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška se daje u formi granta Udruženjima profesionalnih ribara za nabavku opreme za modernizaciju brodova u cilju smanjenja troškova popravki i održavanja kao i poboljšanja higijene i kvaliteta proizvoda, uslova rada i bezbjednosti na brodovima.</p> <p>U formi granta se obezbjeđuje i podrška Udruženju marikulturista za kompletiranje centra za purifikaciju školjaka kao i poboljšanje plasmana proizvoda marikulture na tržište.</p> <p>Podržava se rad Instituta za biologiju mora, nadležne naučne ustanove za poslove morskog ribarstva i marikulture, koji obavlja godišnje monitoringe demersalnih i pelagičnih resursa, obalnog ribolova u Bokokotorskom zalivu, monitoring kvaliteta morske vode za marikulturu, eksperimentalni uzgoj školjaka (nova tehnologija).</p>	
Korisnici	Udruženja profesionalnih ribara, Udruženje marikulturista, Institut za biologiju mora	
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem	
Realizacija	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Institut za biologiju mora	
Procedura realizacije	<p>Uslov za korišćenje sredstava granta je da Udruženja profesionalnih ribara i marikulturista dostave Ministarstvu prijavu za finasijsku podršku uz detaljno obrazloženje utroška sredstava i specifikaciju opreme koju planiraju da nabave.</p> <p>Podrška Institutu za biologiju mora se obezbjeđuje na bazi izvještaja o obavljenom monitoringu resursa i monitoringu kvaliteta vode kao i izvještaja o napretku primjene nove tehnologije za uzgoj školjaka.</p>	
Nadzor i kontrola	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Poljoprivredna inspekcija	
Finansijski plan	Komponente	Iznos, €
	A. Strukturne mjere (u formi grantova) Podrška Udruženjima profesionalnih ribara (modernizacija brodova, poboljšanja higijene i kvaliteta proizvoda, poboljšanje uslova rada i bezbjednosti na brodovima.(100.000) Podrška Udruženju marikulturista (kompletiranje Centra za prečišćavanje školjaka, poboljšanje plasmana proizvoda marikulture na tržište.(60.000)	160.000
	B. Zaštita i održivo korišćenje morskog ribarstva (monitoring demersalnih i pelagičnih resursa, monitoring obalnog ribolova, monitoring kvaliteta vode za marikulturu uz procjenu uticaja uzgoja na životnu sredinu, eksperimentalni uzgoj školjaka (nova tehnologija))	55.000
	UKUPNO	215.000

B – 2: PODRŠKA RAZVOJU SEKTORA SLATKOVODNOG RIBARSTVA I AKVAKULTURE

Razlozi za podsticaj	Slatkovodne ribolovne vode u Crnoj Gori svojim kapacitetima i čistom i kiseonikom bogatom vodom predstavljaju veliki potencijal za uzgoj ribe, posebno pastrmke, i razvoj sportsko ribolovnog turizma. Istraživanja ribolovnih voda i izrada ribolovnih osnova predstavljaju osnov kako održivo gazdovati ribljim fondom i planirati poribljavanje ribolovnih voda. Sektor akvakulture, odnosno uzgoja pastrmke, zbog starog matičnog stoka, neefikasnog načina uzgoja sa sporim prirastom, zbog gubitka vode na uzgajalištima, nije dovoljno snažan da se takmiči sa efikasnijim partnerima iz Evrope. Stoga je potrebno nastaviti izgradnju efikasnog i konkurentnog sektora kroz podršku uzgajivačima kako bi poboljšali stanje na svojim uzgajalištima kao i uslove uzgoja i plasmana svojih proizvoda na tržište.
Ciljevi	<ul style="list-style-type: none"> • potpuna procjena raspoloživih ribljih resursa u ribolovnim vodama, urađene ribolovne osnove, • razvoj sportsko ribolovnog turizma, • poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora akvakulture, • poboljšanje kvaliteta i zdravstvene ispravnosti proizvoda akvakulture, • jačanje aktivnosti sportsko ribolovnih klubova u zaštiti ribolovnih voda i ribljih resursa.
Opis mjere i kriterijumi za podršku	<p>Podrška poboljšanju konkurentnosti i efikasnosti sektora akvakulture odnosi se na kofinansiranje uzgajivača za nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda akvakulture na tržište.</p> <p>Maksimalno učešće budžetskih sredstava iznosi do 30 % vrijednosti opreme.</p> <p>Pravo na podršku imaju uzgajivači koji proizvode količinu ribe veću od 20 t.</p> <p>Podrška sportsko ribolovnim klubovima se obezbjeđuje za nabavku riblje mlađi za poribljavanje kao i kratkoročna pomoć za unapređivanje čuvanja i zaštite ribolovnih voda i organizovanje sportsko ribolovnih manifestacija.</p> <p>Podržava se rad Prirodno matematičkog fakulteta – Odsjek za biologiju u izradi ribolovne osnove kao i istraživanje endemičnih ribljih vrsta u ribolovnim vodama i njihova repopulacija.</p>
Korisnici	Uzgajivači pastrmke, Sportsko ribolovni klubovi
Način plaćanja	Po ispostavljenoj fakturi sa izvještajem
Realizacija	Ministarstvo u saradnji sa Sportsko ribolovnim klubovima Prirodno matematički fakultet – Odsjek za biologiju
Procedura realizacije	<p>Uslov za korišćenje sredstava je da uzgajivači pastrmke dostave Ministarstvu dokaz o nabavljenoj opremi kao i osnovne podatke o proizvodnim kapacitetima uzgajališta.</p> <p>Podrška Prirodno-matematičkom fakultetu se obezbjeđuje na bazi urađene ribolovne osnove kao i izvještaja o obavljenim istraživanjima endemičnih vrsta i sprovedenim mjerama na njihovoj repopulaciji.</p> <p>Podrška sportsko ribolovnim klubovima se obezbjeđuje na osnovu dostavljenih izvještaja i zapisnika inspektora o obavljenom poribljavanju i na osnovu plana čuvanja i zaštite ribolovnih voda.</p>
Nadzor i kontrola	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Poljoprivredna inspekcija

	Komponente	Iznos, €
Finansijski plan	A. Poboljšanje konkurentnosti i efikasnosti sektora akvakulture (učešće u troškovima nabavke opreme za automatizaciju procesa uzgoja, opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranja proizvoda akvakulture na tržište)	50.000
	B. Zaštita i održivo korišćenje slatkovodnog ribarstva (izrada ribolovne osnove za sliv Pivskog jezera, istraživanje i repopulacija enedmičnih ribljih vrsta, poribljavanje i unapređivanje zaštite ribolovnih voda)	50.000
	UKUPNO	100.000

8. Kako bi vaša administracija upravljala strukturnom pomoći za sektor ribarstva?

Formiranjem Uprave za ribarstvo i u okviru nje jedinice za strukturnu politiku i planiranje stvoriće se uslovi da obučeni kadrovi efikasno implementiraju i nadgledaju program finansijske pomoći EU kao i druge oblike podrške.

II. UPRAVLJANJE RESURSIMA I FLOTOM

A. Ribarska flota

9. Koje su glavne ribolovne aktivnosti u vašoj zemlji i kakva je njihova geografska rasprostranjenost?

U Crnoj Gori, postoje tri osnovna tipa ribolova:

1. ribolov pridnenim povlačnim mrežama-kočama, za lov demersalnih (bentoskih) resursa,
2. ribolov okružujućim mrežama plivaricama i pelagičnim kočama za lov pelagičnih resursa (sitna plava riba) i
3. mali obalni ribolov koji se obavlja malim alatima.

1. Kočarskim ribolovom, kao najvažnijom ribolovnom aktivnošću, love se pridnene vrste riba, rakova i glavonožaca. Ciljane i ekonomski najznačajnije vrste ovog ribolova su:

- oslić, *Merluccius merluccius*,
- barbun, *Mullus barbatus*,
- raže, *Raja sp.*,
- muzgavac *Eledone moscata*,
- sipa, *Sepia officinalis*,
- kozica, *Parapaeneus longirostris*.

Istraživanja pokazuju da postoje značajni demersalni resursi, škampa i velikog oslića na kontinentalnoj padini južnojadranske kotline, u teritorijalnim i međunarodnim vodama, te ovaj ribolov treba razvijati u tom pravcu.

2. Ribolov pelagičnih resursa okružujućim mrežama plivaricama i pelagičnim kočama, odvija se na otvorenom moru. Lov manjim okružujućim mrežama plivaricama, obavlja se i na ulazu u Bokotorski zaliv (hercegnovski i tivatski). Najznačajnije vrste ovog ribolova su:

- srdela, *Sardina pilchardus*,
- inćun, *Engraulis encrasicolus*,
- skuša, *Scomber scombrus*.

U Crnogorskim vodama, na osnovu naučnih istraživanja, postoje značajni resursi male plave ribe, te ovaj način ribolova ima veliku šansu za razvoj.

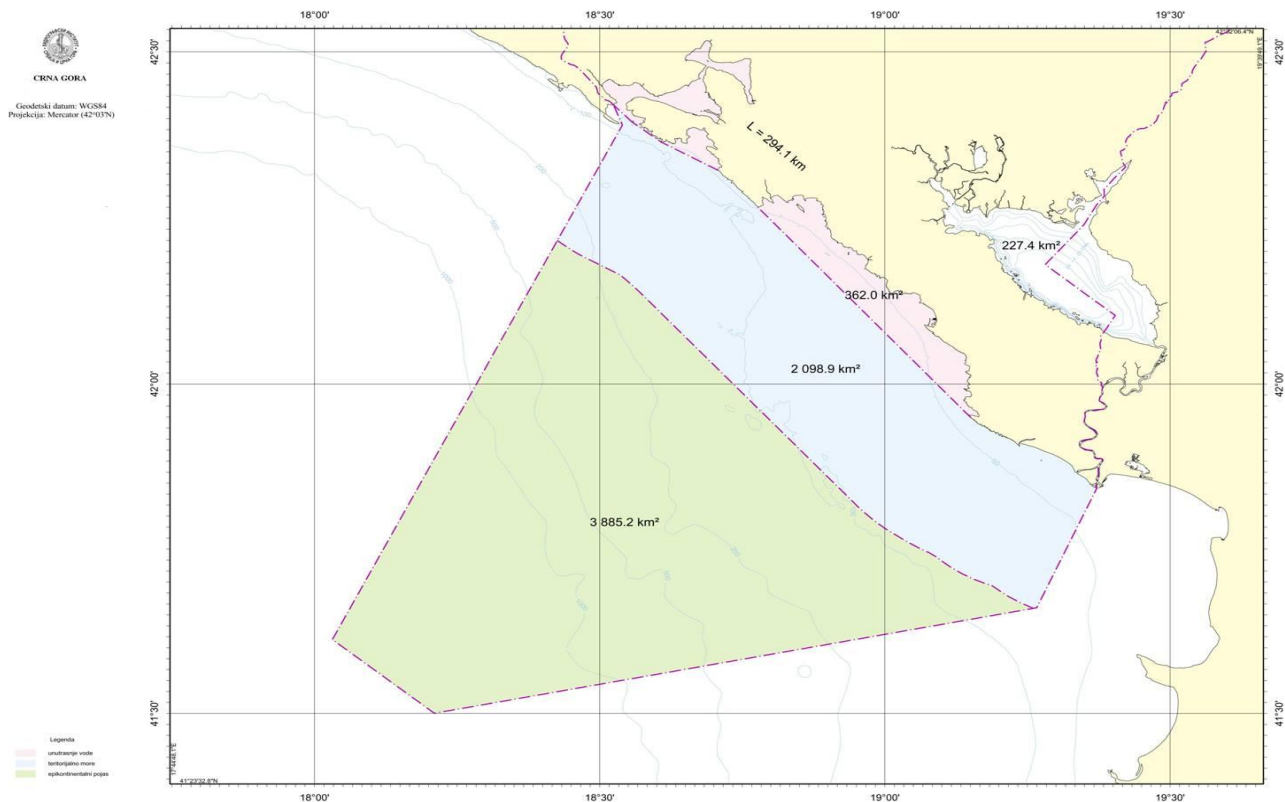
3. Mali obalni ribolov se odvija na području Bokotorskog zaliva i u obalnom području teritorijalnog mora Crne Gore. Koriste se mali čamci i veći broj različitih alata (mrežnih, udičarskih). Ovim tipom ribolova love se vrste iz porodica:

- Sparidae,
- Scombridae,
- Triglidae,

- Clupeidae,
- Engraulidae

10. Gdje se nalaze ribolovni plovni objekti i u kojim su oblastima oni aktivni? Koju vrstu alata koriste?

Morski ribolov u Crnoj Gori odvija se unutar GFCM Geographical Sub-Area GSA 18. Ribolovna flota raspoređena je po administrativnim jednicama, opštinama, na osnovu plovidbenih dozvola koje izdaju lučke kapetanije. Postoje četiri glavne ribarske luke za veliki privredni ribolov, Herceg Novi, Budva, Kotor i Bar, koje su matične za brodove kočare i plivaričare, kao i za čamce malog obalnog ribolova. Brodovi velikog privrednog ribolova, kočari i brodovi plivaričari, ribolovnu aktivnost obavljaju u teritorijalnim vodama Crne Gore od granice sa Hrvatskom do granice sa Albanijom. Područje Bokotorskog zaliva je zabranjeno za veliki privredni ribolov. Čamci obalnog ribolova ribolovnu aktivnost obavljaju u Bokotorskom zalivu i priobalnom moru Crnogorskog primorja. Podjela ribolovne flote izvršena je i na osnovu FAO AdriaMed Operational Units in the Adriatic Sea i GFCM Scientific Advisory Committee, Sub-Committee on Statistics and Information (GFCM Task 1.), na osnovu dužine plovila i alata koje koriste.

Spisak ribolovnih alata koje koristi ribolovna flota:

1. POVLAČNE MREŽE (KOČE) (*TRAWL NETS*)
 - 1.1. Pridnena koča (*Bottom trawl*)
 - 1.2. Pelagična koča (*Pelagic trawl*)
2. OKRUŽUJUĆE MREŽE PLIVARICE (*ENTANGLING NETS*)
 - 2.1. Plivarica za malu plavu ribu (*Entangling nets for small pelagic fish*)

- 2.2. Plivarica za cipole (*Entangling nets for Grey Mullet*)

3. MREŽE POTEGAČE (*BEACH SEINES*)
 - 3.1. Potegača srdelara (*Beach seines for sardine*)
 - 3.2. Migavica (*Beach seine for bottom dwelling or semi pelagic fish*)
 - 3.3. Šabakun (*Beach seine for bonito and tuna*)

4. MREŽE STAJAČICE (*GILLNETS*)
 - 4.1. Gavunara (*Gillnet for Atherinidae family*)
 - 4.2. Bukvara (*Gillnet for Bogues*)
 - 4.3. Girara (*Gillnet for pickarels*)
 - 4.4. Prostica (*Gillnet*)
 - 4.5. Polandara (*Gillnet for bonito*)
 - 4.6. Jastogara (*Gillnet for lobsters*)
 - 4.7. Poponica (*Trammel net*)
 - 4.8. Cipolara (*Gillnet for Grey Mullet*)
 - 4.9. Skakvara (*Gillnet for Squatina spp.*)
 - 4.10. Ostale stajačice (*Other gillnets*)

5. KLOPKE (*TRAPS*)
 - 5.1. Vrša za lov ribe (*Traps for fish*)
 - 5.2. Vrša za lov rakova (*Traps for crustaceans*)

6. UDIČARSKI I PROBODNI RIBOLOVNI ALATI
 - 6.1. Plutajući parangali (*Floating (surface) long – line*)
 - 6.2. Pridneni parangali (*Bottom long – line*)
 - 6.3. Osti (*Harpoons*)
 - 6.4. Pendula
 - 6.5. Pušća
 - 6.6. Visoka

B. Registar flote

11. Da li vaša zemlja ima registar flote? Ukoliko ima, opišite administrativnu strukturu registra flote i navedite njen status.

Ribarska plovila kao i ostala plovila na moru Crne Gore, shodno Zakonu o pomorskoj i unutrašnjoj plovidbi (Sl. list SRCG, br. 19/78, 8/79, 19/87, 22/90 i 13/91) se upisuju u Upisnik područne lučke kapetanije. Upis se vrši u upisnik poslije izvršenog pregleda plovila i

utvrđivanja sposobnosti za plovidbu. U upisnik se ne mogu upisati plovila dok su upisani u upisnik druge lučke kapetanije ili upisnik strane države. Upisnik je javna knjiga, a izvod iz tog upisnika ima snagu javne isprave.

Osim registra koji vodi nadležna lučka kapetanija Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede koristi bazu podataka Instituta za biologiju mora koja se formira na osnovu izdatih saglasnosti o tehničko-tehnološkim karakteristikama ribarskih plovila i ribarskih alata u skladu sa zakonom. Naime, na početku svake kalendarske godine Komisija Instituta za biologiju mora nakon uvida u dokumentaciju lučke kapetanije (plovidbena dozvola) i na osnovu zahtjeva zainteresovane strane za obavljanje privrednog ribolova, vrši pregled tehničko-tehnoloških karakteristika ribarskih plovila i njihovih ribarskih alata. Na osnovu obavljenih pregleda i konstatacije da je plovilo ispunilo propisane uslove za obavljanje privrednog ribolova, Institut za biologiju mora kreira elektronsku verziju saglasnosti koja je nakon toga sastavni dio potrebne dokumentacije za izdavanje dozvole za obavljanje privrednog ribolova.

Prilog saglasnost Instituta za biologiju mora:

Institut za biologiju mora saglasan je nije saglasan

I Karakteristike plovnog objekta:

BRT	NRT	Broj članova posade		
14.59	-	2		
Materijal gradnje		Dužina preko svega (m)	Dužina na vertikalama (m)	Širina (m)
Čelik		14.65		4.25
Visina (m)	Visina nadvođa (m)	Gaz (m)	Električna energija	
1.4		1.8	12 I 24 V	

II Pogon:

Motor	Snaga(kW)	Broj cilindara	Proizvođač	Gorivo	Godina proizvodnje
FAMOS	160	6	FAMOS	D-2	1990

III Sredstva za vezu i navigaciju:

Radiostanica	Radiotelefon	Radar	Radionavigacija	Satelitski	Ostalo	Bez opreme	Nepoznato
-	Skipper	da	-	GPS	-	-	-

IV Elektronska oprema za ribolov:

Ehosauder	Sonar	Mrežna sonda	Bez opreme	Nepoznato
FFC-1000	-	-		

V Oprema za čuvanje ulova:

Zamrzivač m ³	Rashladne komore m ³	Ledara m ³	Ledomat	Ostalo	Nema	Nepoznato
	25					

VI Brod može upotrebljavati slijedeće ribolovne alate:

Koča pridnena 2 komada

VII Agregati za svijetljenje:

--

Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) propisuje da će organ uprave nadležan za poslove ribarstva vršiti upis u Registar flote na osnovu prethodno dobijene dozvole za obavljanje privrednog ribolova. Takođe, u skladu s ovim zakonom Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede propisaće sadržinu i način vođenja Registra flote.

U okviru CARDS projekata 2007/2008 " Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji ", razvijen je „Ribarski informacioni sistem“ (*Fisheries Information System*) odnosno u okviru njega dva podsistema (*subsystems*): Registar flote i Dnevnik ulova sa deklaracijom o iskrcaju.

Prilikom izrade ovog sistema praćena je veoma kompleksna legislativa EU.

Najvažnije regulative koje su uključene u ovaj sistem su:

- Commission Regulation(EC) No 26/2004 of 30 December 2003.
- Commission Regulation(EC) No 1438/2003 of 12 August 2003.
- Council Regulation(EC) No 3259/94 of 22 December 1994.
- Commission Regulation(EC) No 1381/87 of 20 May 1987.
- Council Regulation(EC) No 2930/86 of 22 September 1986.
- Commission Regulation(EC) No 129/2003 of 24 January 2003.
- Council Regulation(EC) No 2847/93 of 12 October 1993.
- Commission Regulation(EC) No 2807/83 of 22 September 1983.
- Council Regulation(EC) No 2057/82 of 29 June 1982.

U Registaru flote bilježiće se sledeći podaci:

- Osnovni podaci o plovilu,
- Podaci o izgradnji plovila,
- Podaci o nosivosti plovila,
- Podaci o dimenziji plovila,
- Podaci o komunikacionoj tehnici,
- Podaci o vlasniku plovila,
- Podaci o dozvoli za privredni ribolov,
- Podaci o segmentima,
- Podaci o dodatnoj opremi,
- Podaci o pogonskim i pomocnim motorima i
- Istorijski podaci o svim nastalim promjenama na plovilu.

Prilog iz Registra flote.

Upute:

Promjena: Promjena na plovu
 Datum promjene: 07.10.2008
 Tip aktivnosti: Ribolovna
 Tip izvoza:

Osnovni podaci

ID plovila:
 EU broj plovila (CFR): MNE001000006
 Naziv plovila: CRMNICA
 Matična luka (HP): BAR
 Registaraska ozn. (EXM): BR-899 Posada: 3
 Luka registracije (RP): BAR
 Upisni broj (RN): BR8709T6Y
 Datum puštanja u servis (DOC): 12/ 6/2008

Vlasnik

Vlasnik: Filip Grdinic
 Agent: Veselin Maric
 Naziv: Filip Grdinic Tip: F
 Adresa: Gojka Radunovica bb
 Grad: Podgorica
 Mat. Broj: 0807965213212
 Telefon: 063788887
 Fax:
 E-mail: filip@cgy.yu

Dozvole

Ribolovna oprema	RedBr
Mreža koca za škampe(TEN)	1
Pridnene povlačne mreže - koce(OTB)	2

Izdata: 3/ 3/2008 U Podgorica **Vred: dlo** 2/12/2008

Izgradnja plovila

Mjesto izgradnje (POC): Bijela
 Godina izgradnje (YOC): 1985
 Materijal gradnje (HULLM): Drvo

Nosivost plovila

Nosivost u bruto tonama (GT): 17.5
 Bruto registarskih tona (GRT): 16
 Neto registarskih tona (NRT): 0
 Izračunata nosivost u BT:
 Povećanje bruto nosivosti (GTs): 1

Dimenzije plovila

Dužina preko svega (LOA): 18 Visina plovila (m): 4
 Dužina u vodi (LBP): 16.5 Visina nadvođa: 3
 Širina plovila (m): 5 Gaz plovila (m): 1

Komunikacija

VHF radio stanica: Radar:
 UHF radio stanica: Satelitski sistem:
 Radio navigacija: Monitoring sistem:
 Intern. radio znak (RCS): P085

Dodatna oprema

Mrežna sonda: 1 Rashladna kom.: 1
 Sonar: 0 Zamrzivač: 1
 Sounder: 0 Ledomat: 0
 Ostala oprema: Rashladni stalak

Segmenti

Tip segmenta	Segment
EU segment	Segment1(EU1)

Pomoc

Vrsta pomoci	Godina	Opis
(AP)Nema državne pom...	2003	Nema

Motori na plovilu

Broj motora	Glavni	Tip motora	Gorivo	Upotreba	Cilindara	Snaga	Model	Proizvođač
99089	G	Unutar brodski	Nafta	Pogonski motor	2	12	2002	Mainbach
567JMNKO	P	Unutar brodski	Nafta	Pogonski motor	2	10	2003	Ford

Administracija

Vrijeme unosa: 07.10.2008. 09:51:21
 Operater: Andrija Jovanovic

Trenutno, ovaj Registar flote odnosno Ribarski informacijski sistem nije u upotrebi do izrade pravilnika koji su propisani Zakonom o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG br. 56/09) odnosno u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Jednom od komponenti u okviru projekta IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom" predviđeno je da konsultantski tim pripremi programska rješenja za ostala tri podsistema Ribarskog informacijskog sistema

- Sistem za satelitski nadzor plovila (*Vessel Monitoring System*),
- Evidencija prodaje (*Sales Notes*),
- Izvještavanje prema EU (*EU reporting*)).

Planirana aktivnost u sklopu kompletiranja Ribarskog informacijskog sistema je i uspostavljanje LAN (*Local Area Network*) mreže koja će pokriti sve zainteresovane strane kao i ribarsku inspekciju na moru Crne Gore.

C. Ribolovne dozvole

12. Kako je organizovano izdavanje ribolovnih dozvola?

Prema Zakonu o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) ribolov može biti privredni, sportsko rekreativni i ribolov u naučno istraživačke svrhe. Na osnovu ribolovnog kapaciteta i važnosti privrednog ribolova (vrsta i ekonomska vrijednost ribe i drugih morskih organizama), privredni ribolov se dijeli na veliki i mali privredni ribolov. Privrednim ribolovom mogu se baviti

privredna društva i preduzetnici ako su registrovani za obavljanje djelatnosti u Centralnom registru Privrednog suda, upisani u Registar profesionalnih ribara i imaju dozvolu za obavljanje privrednog ribolova izdatu od strane organa uprave nadležnog za poslove ribarstva. Izuzetno, malim privrednim ribolovom mogu se baviti određena zaposlena lica i penzioneri a uslove, ribolovni alat i opremu, period obavljanja ribolova i način izdavanja dozvole za obavljanje ove vrste ribolova propisaće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede posebnim pravilnikom. Mali privredni ribolov kojim će se baviti određene kategorije zaposlenih lica i pensionera je socijalna kategorija ribolova koja će se postepeno ukidati odnosno ova vrsta ribolova obavljaće se u periodu od tri godine od dana stupanja na snagu Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi (avgust 2012. godine).

Dozvola za privredni ribolov se mora uvijek nalaziti na ribolovnom plovnom objektu i privredni ribolov se može obavljati samo u ribolovnim područjima ribolovnim plovnom objektom, alatom i opremom koja je upisana u dozvoli za privredni ribolov. Za obavljanje privrednog ribolova plaća se naknada koju na osnovu ribolovnog kapaciteta i važnosti privrednog ribolova utvrđuje Vlada.

Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi propisuje da dozvolu za privredni ribolov izdaje organ uprave nadležan za poslove ribarstva na osnovu javnog oglasa koji se objavljuje u najmanje jednom štampanom mediju koji se distribuira na cijeloj teritoriji Crne Gore. Zahtjev za izdavanje dozvole sadrži: naziv i sjedište privrednog društva, odnosno ime i prezime preduzetnika i vrstu privrednog ribolova za koji se traži dozvola; naziv i registarski broj ribolovnog plovnog objekta ili više plovni objekata, ukoliko vrsta privrednog ribolova zahtijeva korišćenje više od jednog plovnog objekta, kao i vrstu, tehničke karakteristike i broj ribolovnih alata i opreme za obavljanje zahtijevanog privrednog ribolova. Uz zahtjev se prilaže dokaz: o upisu u Registar ribara; saglasnost Instituta na tehničko-tehnološke karakteristike ribolovnih alata i opreme iz zahtjeva za obavljanje privrednog ribolova; izvod iz upisnika čamaca, kopija upisnog lista ribarskog broda ili uvjerenje o stanju upisa u upisnik ribarskih brodova, odnosno dozvolu za plovidbu za ribolovni plovni objekat koji je registrovan za obavljanje privrednog ribolova. Ispunjenost svih prethodno navedenih uslova utvrđuje rješenjem organ uprave nadležan za poslove ribarstva.

Dozvola za privredni ribolov izdaje se za period od pet godina posebno za svaki ribolovni plovni objekat.

Dozvola za obavljanje privrednog ribolova sadrži: naziv privrednog društva, odnosno ime i prezime preduzetnika kojem se izdaje dozvola za obavljanje privrednog ribolova; ime odnosno registarsku oznaku ribolovnog plovnog objekata ili više njih, ukoliko vrsta privrednog ribolova zahtijeva korišćenje više od jednog plovnog objekta; naziv ribolovnog područja u kojem se može obavljati privredni ribolov; namjenu, vrstu, tehničke karakteristike i broj ribolovnih alata i opreme kojom se obavlja privredni ribolov; identifikacione podatke ribolovnog plovnog objekta i snagu pogonskog motora; iznos naknade. Takođe dozvola može da sadrži: vremenski period zabrane obavljanja privrednog ribolava; vrstu i količinu ribe koja može biti ulovljena; metode ribolova i uslove iskrcaja i prekrcaja i mjesto prvog iskrcaja.

U slučaju promjene firme, vlasnika odnosno zakupca ribolovnog plovnog objekta izdaje se nova dozvola za privredni ribolov u skladu sa zakonom propisanim uslovima.

Pri izdavanju dozvola za privredni ribolov, osim odredbi koje su utvrđene Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi, koriste se i odredbe date u podzakonskim aktima koji su donešeni na osnovu Zakona o morskom ribarstvu (Sl. list RCG, br. 55/03). Ova podzakonska akta biće na snazi do donošenja podzakonskih akata u skladu sa Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi u roku od devet mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona. (Detaljan spisak podzakonskih akata je dat u odgovoru na pitanje 1.(I Opšti dio; A. Zakonodavstvo u oblasti ribarstva)

U ribolovnom moru Crne Gore zabranjen je ribolov ribolovnim plovnom objektima pod stranom zastavom. Inostrani ribolovni plovni objekat može obavljati ribolov u ribolovnom moru Crne Gore u skladu sa potvrđenim međunarodnim sporazumom na osnovu dozvole koju je organ uprave izdao u skladu sa tim sporazumom. Kada ne postoji potvrđeni međunarodni sporazum o obavljanju ribolova, inostrani ribolovni plovni objekat može obavljati ribolov samo u naučno istraživačke svrhe u skladu sa odobrenim naučno istraživačkim projektom od nacionalnog interesa i dozvolom organa uprave nadležnog za poslove ribarstva.

Sportsko rekreativnim ribolovom se mogu baviti fizička lica koja imaju dozvolu za sportsko-rekreativni ribolov. Obrazac dozvole za sportsko rekreativni ribolov organ uprave nadležan za poslove ribarstva distribuiraju Savezu za sportski ribolov na moru Crne Gore a sportsko rekreativni klubovi koji su članovi Saveza izdaju dozvolu fizičkim licima. Sportsko ribolovni klub je dužan da organizuje čuvarsku službu na odgovarajućem dijelu ribolovnog mora na kojem se obavlja sportsko rekreativni ribolov. U opštinama u kojima nije osnovan sportsko-ribolovni klub koji je član Saveza, dozvolu izdaje organ lokalne uprave nadležan za poslove sporta i rekreacije. O broju izdatih dozvola za ovu vrstu ribolova Savez za sportski ribolov na moru Crne Gore dostavlja izvještaj organu uprave na kraju polugodišta za vrijeme važenja dozvole. Dozvolu može koristiti samo lice na čije je ime dozvola izdata i nosilac dozvole je dužan da dozvolu drži kod sebe prilikom obavljanja sportsko rekreativnog ribolova. Dozvola za sportsko-rekreativni ribolov može biti stalna i povremena. Stalna dozvola za sportsko-rekreativni ribolov izdaje se za tekuću kalendarsku godinu, a povremena najviše do 30 dana. Za obavljanje sportsko-rekreativnog ribolova plaća se naknada čiju visinu utvrđuje Ministarstvo zavisno od vremena važenja dozvole. Način, vrstu i broj ribolovnih alata i opreme koja se smije upotrebljavati u obavljanju sportsko-rekreativnog ribolova, obrazac, broj i sadržinu dozvole za sportsko-rekreativni ribolov kao i količinu ribe koju nosilac dozvole može uloviti u toku dana propisuje Ministarstvo posebnim podzakonskim aktom. Do donošenja ovog pravnog akta sportsko rekreativni ribolov obavljao se u skladu sa Pravilnikom o načinu, vrsti i količini ribolovnih alata koji se smiju upotrebljavati u obavljanju sportsko rekreativnog ribolova, kao i obrazac, broj i sadržinu dozvole za sportski ribolov (Sl. list RCG, br. 10/04).

Dozvola za marikulturu izdaje se na osnovu zahtjeva za svako uzgajalište pojedinačno i mora se stalno nalaziti na registrovanom uzgajalištu. Uz zahtjev se prilaže: saglasnost organa uprave na Projekat o tehničko-tehnološkim uslovima marikulture sa elaboratom o ekonomskoj opravdanosti investicije, a koji sadrži uzgajane vrste ribe ili drugih morskih organizama, opis tehnologije uzgoja, godišnji obim proizvodnje izražen u tonama, opremu koja će biti instalirana na lokaciji, mogući uticaj predloženog uzgoja na životnu sredinu i mjere zaštite za ograničavanje ili odstranjivanje rizika po životnu sredinu i rizika od bolesti; izvod iz registra Centralnog Registra Privrednog Suda; skica lokacije sa ukupnom površinom uzgajališta; vodoprivredna saglasnost; veterinarsko-sanitarna saglasnost kao i dokumenat o procjeni uticaja na životnu sredinu za uzgoj ribe i drugih morskih organizama. Dozvola za marikulturu mora sadržati: naziv i sjedište privrednog društva odnosno ime i adresu preduzetnika, kojem se izdaje dozvola; naziv lokacije sa prostornim koordinatama i površinom uzgajališta; vrijeme započinjanja djelatnosti marikulture od dana izdavanja dozvole; vrstu i količinu ribe ili drugih morskih organizama koji se uzgajaju na odobrenom uzgajalištu i vrijeme važenja dozvole kao i iznos naknade za obavljanje ove djelatnosti. Visinu naknade utvrđuje Vlada na predlog MPŠV-a. Lokacije za obavljanje djelatnosti marikulture (uzgajališta) utvrđuje organ uprave nadležan za poslove ribarstva, na predlog Instituta za biologiju mora, na osnovu vrste ribe i drugih morskih organizama koji se uzgajaju, projektovane ekonomske isplativosti i tehnologije uzgoja. Lokacije moraju biti određene u okviru zona za marikulturu koje su utvrđene Prostornim planom područja posebne namjene za morsko dobro.

13. Kakav je mehanizam oduzimanja dozvola kada predviđeni uslovi nijesu ispunjeni?

Dozvola za obavljanje privrednog ribolova se ukida: smrću fizičkog lica; prestankom postojanja privrednog društva; prestankom obavljanja djelatnosti privrednog ribolova kao i prestankom ispunjavanja uslova za upis u Registar ribara u skladu sa Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi. Takođe, dozvola se ukida ako nosilac dozvole za privredni ribolov nije započeo obavljanje privrednog ribolova u vremenu određenom u dozvoli; ako nijesu ispoštovani uslovi iz dozvole odnosno ako se ne koriste ribolovni alati i oprema po vrsti i količini koji su navedeni u dozvoli; ako ne obavlja djelatnost privrednog ribolova u skladu sa Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi; ako ne održava dnevno upisivanje ribarskih aktivnosti u dnevnik ulova i ne dostavlja izjavu o iskrcaju ukupnog ulova organu uprave, odnosno ribarskom inspektoratu.

Dozvola za privredni ribolov se ukida i iz sledećih razloga: prestankom važenja odnosno promjenom svjedočanstva broda odnosno dozvole za plovidbu čamca; brisanjem ribarskog

plovnog objekta iz upisnika brodova odnosno upisnika čamaca; nastankom razloga za preduzimanje hitnih mjera za zaštitu određenog morskog resursa, u skladu sa Planom upravljanja.

Dozvola se ukida rješenjem organa uprave nadležnog za poslove ribarstva.

Organ uprave nadležan za poslove ribarstva može rješenjem da ukine dozvolu za marikulturu nosiocu dozvole ako: je prestao da obavlja djelatnost marikulture; nije započeo djelatnost obavljanja marikulture u vremenu određenom u dozvoli i nije ispoštovao uslove iz dozvole odnosno nije otklonio propuste u određenom roku. Takođe, dozvola za marikulturu se ukida ukoliko je to u interesu zaštite i očuvanja životne sredine i ukoliko nosilac dozvole nije obavijestio organ uprave o prisustvu bolesti ili štetnog organizma odnosno nije preduzeo propisane mjere sprečavanja širenja bolesti ili štetnog organizma u ili van uzgajališta, uključujući uništavanje riba i drugih morskih organizama ili ribljih proizvoda, kao i dezinfekciju proizvoda.

D. Ulovi i izlovi

14. Prikažite statističke podatke za ulove i izlove prema vrsti ribolova.

Podaci o ulovu i iskrcaju su dati prema vrsti ribe jer Zavod za statistiku Crne Gore – MONSTAT prikuplja i obrađuje podatke po vrstama ribe i drugih morskih organizama.

(*Pogledati odgovor na pitanje br.30, III. Inspekcija i kontrola, E. Prikupljanje podataka*).

Struktura ulova data po vrstama je izražena u tonama.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Ukupno	497	477	443	738	689	838
Plava riba	151	171	158	163	196	241
Sardela	24	24	43	21	23	32
Papalina	14	57	35	30	49	48
Inčun	11	9	2	23	15	15
Skuša	13	11	8	10	11	12
Plavica	1	1	4	6	12	21
Šnjur	16	11	12	20	13	17
Tuna	9	7	7	4	1	9
Ostala plava riba	63	51	47	49	72	87
Ostale ribe	289	258	224	304	245	273
Oslić	18	19	16	26	25	34
Trlja	11	9	9	16	17	21
Zubatac	11	9	8	8	9	10
Cipal	26	26	26	22	30	39
Jegulja	4	2	2	2	2	1
Gira	40	36	19	18	14	16
Bukva	37	35	28	28	23	27
Salpa	9	6	6	9	5	11
Pas	6	4	4	6	9	7
Mačka	2	1	1	2	4	10
Raža	9	8	10	13	6	13
Ostale vrste ribe	116	103	95	154	101	84
Glavonošci	37	32	38	68	67	78
Lignja	13	12	17	15	17	19
Sipa	10	10	8	15	18	15
Hobotnica	10	7	9	20	19	23
Muzgavac	4	3	4	18	13	21
Školjke	3	3	7	174	156	205
Rakovi	17	13	16	29	25	41

Izvor informacija MONSTAT

E. Ostalo

15. Da li postoje organizacije proizvođača?

Predmet uređenja Zakona o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) je i organizovanje proizvođača u ribarstvu. Naime, ovaj Zakon propisuje da se privredna društva i preduzetnici koji su upisani u Registar ribara, Registar uzgajališta i Registar prerađivača ribe i drugih morskih organizama mogu organizovati u organizacije proizvođača u ribarstvu s ciljem zajedničkog nastupa na tržištu i obezbjeđivanju najboljih tržišnih uslova za svoje proizvode. Uslove i kriterijume koje moraju da ispunjavaju organizacije proizvođača u sektoru ribarstva i poljoprivrede kako bi bile priznate od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede kao i uslove za korišćenje podsticaja i drugih vidova podrške u organizovanju, osposobljavanju za sprovođenje mjera politike ribarstva i određivanje prioriteta prilikom primjenjivanja tih mjera utvrđivaće se u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br 56/09).

U Crnoj Gori danas trenutno ne postoje organizacije proizvođača u ribarstvu u skladu sa evropskim oblicima organizovanja već su privredni ribari i uzgajivači organizovani u Udruženja profesionalnih ribara i u Udruženje uzgajivača školjaka u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama (Sl. list RCG, br. 27/99, 71/99, 30/02 i 11/07) i u zadruge u skladu sa Zakonom o zadrugama (Sl. list SRJ, br. 41/96). Udruženja su neprofitne organizacije koje su organizovali profesionalni ribari i uzgajivači radi ostvarivanja pojedinačnih ili zajedničkih interesa ili radi ostvarivanja i afirmisanja javnog interesa.

U sklopu CARDS projekta 2007/2008 "Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji" učinjeni su početni koraci sa Udruženjima profesionalnih ribara i uzgajivača (organizovano je niz seminara i radionica u pravcu formiranja "prelazne" organizacije proizvođača (pre-PO) u ribarstvu)

Takođe, jedna od komponenti projekta IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom" je podrška u uspostavljanju funkcionalne organizacije proizvođača koja će biti pravi reprezent ribarskog sektora i koja će u potpunosti učestvovati u upravljanju sektorom ribarstva.

16. Da li postoje posebne odredbe u pogledu informisanja potrošača?

Zakonom o zaštiti potrošača (Sl. list RCG, br. 26/07), utvrđena su osnovna prava potrošača pri kupovini roba i usluga uključujući i informisanje potrošača o uslovima i načinu prodaje proizvoda (deklaracija, način isticanja deklaracije, rok upotrebe, pokazivanje proizvoda, izražavanje informacija, reklama itd). U skladu sa ovim zakonom potrošači imaju pravo na obrazovanje u cilju sticanja znanja o pravima, obavezama i načinu ostvarivanja prava neophodnih za pravilan i pouzdan izbor i korišćenje proizvoda. Takođe, ovaj zakon propisuje da potrošači radi zaštite svojih prava i interesa mogu osnivati organizacije potrošača koje mogu, između ostalog, informisati potrošače o postupcima zaštite njihovih prava pred nadležnim organima, a posebno o vansudskim rješavanjima sporova kao i izvještavati nadležne inspeksijske organe i pružati dokaze o proizvodima na tržištu koji ne odgovaraju uslovima propisanim zakonom, važećim standardima, tehničkim i drugim propisima.

Zakonom o morskome ribarstvu i marikulturi utvrđeno je da će Ministarstvo posebnim podzakonskim aktom propisati način informisanje potrošača o ribi, ribljim proizvodima i proizvodima akvakulture kao što su komercijalni i lokalni naziv ribe, ribljih proizvoda i proizvoda akvakulture, metod ulova odnosno uzgoja i područje ulova ribe i drugih morskih organizama kao i o ostalim relevantnim informacijama za potrošače.

U skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane (Sl. list CG, br.14/07) potrošači se obavještavaju o

sastavu, karakteristikama i bezbjednom korišćenju i načinu upotrebe hrane deklarisanjem i označavanjem, obezbjeđivanjem uputstava i drugih dokumenata koji prate hranu, radi sprječavanja prevara i obmana u pogledu sastava, njegovih izmjena, drugih svojstava i postupaka koji mogu dovesti potrošača u zabludu.

17. Da li postoje standardi za stavljanje u promet?

Standardi za stavljanje u promet utvrđeni su Pravilnikom o kvalitetu i drugim zahtjevima za ribe, rakove, školjkaše, morske ježeve, morske krastavce, žabe, kornjače, puževe i njihove proizvode (Sl. list SRJ, br. 6/03). (Aneks 54)

Ovim Pravilnikom propisuje se kvalitet i drugi zahtjevi za ribe, rakove, školjkaše, morske ježeve, morske krastavce, žabe, kornjače, puževe i njihove proizvode koji moraju biti ispunjeni u proizvodnji i prometu.

III. INSPEKCIJA I KONTROLA

A. Finansijska sredstva

18. Koja budžetska sredstva su dodijeljena za kontrolu u oblasti ribarstva (u eurima)? Da li se iznos tih sredstava povećava ili smanjuje?

Inspektori zaduženi za poslove kontrole u sektoru ribarstva kao dio poljoprivredne inspekcije sredstva za svoju djelatnost dobijaju preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede iz Budžeta Crne Gore. Iznos sredstava opredijeljenih iz Budžeta se ne vodi posebno za pojedine oblasti nadzora i kontrole poljoprivredne inspekcije pa se u skladu sa tim ne mogu dati posebni podaci o finansijskim sredstvima koja se odnose na inspekciju u ribarstvu.

19. Kako se ta sredstva dodjeljuju?

Inspektori u ribarstvu u raspodjeli odobrenih sredstava učestvuju pod istim uslovima kao i ostali inspektori u okviru poljoprivredne inspekcije. U skladu sa tim, iznos dodijeljenih sredstava za kontrolu u ribarstvu zavisi od broja inspektora angažovanih na poslovima nadzora i kontrole. Ova sredstva predstavljaju ukupan iznos plata za inspektore, sredstva za gorivo i opravku automobila kao i sredstva koja omogućavaju nesmetan nadzor i kontrolu.

B. Ljudski resursi

20. Koliki broj službenika je uključen u kontrolu u oblasti ribarstva? Kakva je raspodjela službenika između relevantnih organa? Da li se resursi povećavaju ili smanjuju?

Za sprovođenje inspekcijskog nadzora u oblasti ribarstva ovlašćena su tri inspektora za morsko ribarstvo i četiri poljoprivredna inspektora koji dio radnog vremena provode radeći na kontroli i nadzoru slatkovodnog ribarstva, uključujući jednog inspektora čije nadležnosti obuhvataju kontrolu ribolovnih aktivnosti na Skadarskom jezeru na kojem se obavlja privredni ribolov. Inspektor zadužen za Skadarsko jezero preuzima, u zavisnosti od obima posla, kontrolu i nad ribolovnim aktivnostima na moru.

Inspektori za morsko ribarstvo povremeno sarađuju sa Graničnom pomorskom policijom koristeći njihova plovila za inspekciju na moru. Iako je ova saradnja generalno dobra, naročito kada se prijavljuju nepravilnosti koje treba istražiti, ne postoji redovno patroliranje granične pomorske policije sa ribarskim inspektorima i odlasci inspektora na more u prethodnom periodu nijesu bili dovoljno česti.

U okviru budućeg organa uprave nadležnog za poslove ribarstva (Uprava za ribarstvo) predviđeno je formiranje sektora za kontrolu u okviru kojeg će administrativni kapaciteti biti definisan u zavisnosti od aktuelnih potreba.

21. Kakav je radni raspored inspektora ribarstva (puno/skraćeno radno vrijeme, po časovima, itd.)? Koliko je njih direktno uključeno u stvarnu kontrolu ribarstva (inspekcijska kontrola)? Koliko ima načelnika? Ukoliko službenici imaju različite zadatke, koliki dio svog vremena posvećuju kontroli ribarstva?

U stvarnoj kontroli ribarstva uključena su tri inspektora za morsko ribarstvo s punim radnim vremenom. Uz njih, 4 poljoprivredna inspektora provode oko 20% svog radnog vremena na poslovima vezanim za slatkovodno ribarstvo, uključujući jednog poljoprivrednog inspektora koji pokriva aktivnosti na Skadarskom jezeru i koji u zavisnosti od trenutnog obima posla preuzima kontrolu na moru. Svi inspektori su direktno odgovorni glavnom poljoprivrednom inspektoratu koji osim za ribarstvo ima odgovornosti za poljoprivrednu i fitosanitarnu inspekciju.

22. Kakvo obrazovanje ima osoblje koje radi na kontroli? Da li se obezbjeđuje obuka i šta ona obuhvata?

Za ribarskog inspektora postavljene su osobe koje imaju visoku stručnu spremu – inženjer poljoprivrede, pomorski inženjer i diplomirani biolog.

Obuka inspektora obezbjeđuje se kroz održavanje savjetovanja i stručnih skupova na temu ribarstva kao i kroz povremene odlaske inspektora i posjetu odgovarajućim institucijama Evropske unije. Inspektori su u okviru CARDS projekta 2007/2008 „Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji“ prošli niz radionica na temu Zajedničke ribarske politike i bili na studijskom putovanju u Italiji (Pesquera), Poljskoj (Varšava) gdje su se *in situ* upoznali sa inspekcijskim procedurama tamošnje Obalske službe i inspektora za ribarstvo.

U okviru projekta IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom", Ministarstvo je zatražilo pružanje tehničke podrške inspektorima u cilju jačanja kapaciteta za sprovođenje dužnosti monitoringa, nadzora i kontrole kao i sprovođenje standardnih operativnih procedura.

C. Ovlašćenja za vršenje kontrole

23. Gdje su definisana ovlašćenja inspekcijske kontrole?

Ovlašćenja inspektora za ribarstvo definisana su u Zakonu o inspekcijskom nadzoru (Sl. list RCG, br. 39/03), Zakonu o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list RCG, br. 56/09) i Zakonu o slatkovodnom ribarstvu (Sl. list CG, br.11/07), kao i u propisima koji su doneseni na osnovu njih.

24. Opišite ovlašćenja u oblasti kontrole koja ima svaka grupa zaposlenih koja vrši kontrolu.

Ribarski inspektor u vršenju inspekcijskog nadzora ima ovlaštenje da:

- prati i kontroliše ribolov i upotrebu ribolovnih alata i opreme kojima se taj ribolov obavlja;
- provjerava da li se privredni, sportsko-rekreativni i ribolov u naučno-istraživačke svrhe obavlja u dozvoljenim ribolovnim područjima, uzgajalištima, zonama i zaštićenim ribolovnim područjima, dozvoljenim alatima, u dozvoljeno vrijeme i na dozvoljeni način;

- pregleda i kontroliše pijace, skladišta, ugostiteljske objekte, odnosno restorane, pristaništa-luke, mol i slične objekte od značaja za promet ribe i drugih morskih organizama, kao i ribljih proizvoda;
- utvrđuje identitet subjekta nadzora i drugih lica;
- naredi preduzimanje odgovarajućih mera i radnji radi obezbeđivanje vršenja nadzora;
- prati i kontroliše sprovođenje Strategije, Plana, Programa monitoringa stanja naselja ekonomsko važnih riba i drugih morskih organizama na dnu i u morskoj vodi, Godišnjeg programa monitoringa, kontrole i nadzora ribolovnog mora Crne Gore.
- se ukrca na ribolovni plovni objekat i izvrši pregled tog objekta, ribarske opreme, tereta, skladišta, ulov, dokumenta i druge predmete, kao i da zaustavi ribolovni plovni objekat;
- uđe u prostorije, pored brodske kućice, ili vozilo u kome se riba i drugi morski organizmi ili ribarska oprema drži ili transportuje i izvrši pregled prostorija ili vozila i zaustavi vozilo u kojem se riba transportuje;
- zaustavi vozilo u svrhu provjere da li ima ribe i drugih morskih organizama;
- pregleda ribarsku opremu ili predmete za koje osnovano sumnja da su korišćeni ili namijenjeni za korišćenje u sakupljanju, tretiranju ili obradi ribe;
- ispita osobu koja, prema njegovom mišljenju, može da obezbijedi informacije koje su mu potrebne u vršenju inspekcijskog nadzora;
- zahtijeva od zaposlene osobe na ribolovnom plovnom objektu da mu pomogne u pregledu kontejnera, ribarske opreme, ribe ili dokumenata na ili u tom plovilu;
- zahtijeva od zapovjednika broda da obezbijedi prikladno ukrcavanje na brod;
- zaustavi i izvrši pregled vozila za koje osnovano sumnja da nosi ribu koja je ulovljena u krivolovu ili korišćenjem nedozvoljene ribarske opreme;
- pregleda ribolovni plovni objekat bez obzira da li je u to vrijeme obavljao ribolov ili bilo koju drugu aktivnost vezanu za ribolov;
- obezbedi izvršenje naloženih mjera;
- preduzima i druge propisane mere kojima se obezbjeđuje vršenje inspekcijskog nadzora.

Ovlašćenja ribarskog inspektora u vršenju inspekcijskog nadzora odnose se i na:

- 1, ribolovne plovne objekte koji viju crnogorsku zastavu unutar i van ribolovnog mora Crne Gore;
- 2, ribolovne plovne objekte koji viju stranu zastavu u ribolovnom moru Crne Gore i u okviru ovlašćenja utvrđenih potvrđenim međunarodnim sporazumom van ribolovnog mora Crne Gore.

25. Da li je inspektorima jasan obim i ograničenja njihovih ovlašćenja?

Svi inspektori koji rade na poslovima ribarstva su dugogodišnji radnici koji poznaju Zakone i zakonske propise i ponašaju se u skladu sa Zakonom o državnim službenicima i činovnicima (Sl. list RCG, br. 27/04).

D. Oprema za vršenje kontrole

26. Koja je oprema raspoloživa za sprovođenje aktivnosti kontrole? Kako je oprema raspoređena između različitih nadležnih organa?

Ribarski inspektori za vršenje kontrola imaju na raspolaganju 7 službenih automobila, a za kontrolu na moru koriste plovila Granične pomorske policije.

Granična pomorska policija raspolaže sa 20 plovnih objekata, od čega je za asistenciju inspekciji za ribarstvo na raspolaganju 14 patrolnih čamaca (8 patrolnih čamaca u akvatoriju Jadranskog mora, 4 u akvatoriju Skadarskog jezera i 2 u akvatorijumu rijeke Bojane).

Automobili su u vlasništvu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede a upotrebu automobila ribarski inspektori dijele sa kolegama iz poljoprivredne i fitosanitarne inspekcije po potrebi i u zavisnosti od obima posla.

Plovila pripadaju Sektoru granične policije unutar Uprave policije Crne Gore (Ministarstvo unutrašnjih poslova i javne uprave).

27. U kakvom je stanju oprema za vršenje kontrole? Da li se planira obnavljanje opreme?

Oprema u vlasništvu inspekcije za ribarstvo (automobili) su u zadovoljavajućem stanju. Četiri automobila su nabavljena 2007. godine u okviru CARDS projekta 2007/2008 "Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji".

Trenutno stanje plovila Granične pomorske policije je dobro i ona u potpunosti zadovoljavaju sve pomoračko-navigacijske potrebe datih inspekcijakih kontrola. Prosječna starost plovila je 8 godina.

U okviru projekta IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom" predviđena je nabavka dijela nedostajuće opreme i infrastrukture za ribarsku inspekciju.

U sklopu projekta IPA 2010 od strane MUP-a kandidovana je nabavka 2 interventna patrolna čamca, dužine od 12-15 m za potrebe granične pomorske policije.

28. Da li oprema odgovara zadacima koje treba izvršiti? Opišite potrebe.

Za vršenje kontrola na moru inspekcija za ribarstvo nema zadovoljavajuću opremu. S obzirom na ograničenu upotrebu plovila Granične pomorske policije u kontroli ribolovnih aktivnosti, prije svega inspekciji za ribarstvo je neophodno plovilo koje mora biti opremljeno za inspekcijski nadzor na moru, sa svim mjernim instrumentima i uređajima za satelitsko ili radarsko praćenje i lociranje ribarskih brodova.

Potrebno je kompletirati osnovnu zaštitnu i sigurnosnu opremu za vršenje kontrola na vodi.

29. Koji je nivo kompjuterizacije?

Svi ribarski inspektori posjeduju desktop računare i raspolažu solidnim znanjem windows okruženja, takođe imaju pristup internetu, ali još uvijek nije uspostavljena direktna komunikacija u vidu LAN mreže tako da se komunikacija odvija na bazi e-maila. Planirano je da u sklopu aktivnosti razvijanja Ribarskog informacionog sistema inspektori budu dio buduće LAN mreže.

E. Prikupljanje podataka

30. Na koji način je organizovano prikupljanje podataka u oblasti ribarstva?

Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja dnevnika o ribolovu ili uzgoju (Sl. list RCG, br.10/04) propisuje oblik, sadržinu i način vođenja dnevnika za privredni ribolov ili uzgoj na moru koji moraju voditi nosioci dozvole za privredni ribolov ili uzgoj. Dnevnik privrednog ribolova ili uzgoja MPŠV dostavlja korisnicima prilikom izdavanja dozvole za privredni ribolov ili uzgoj. Nosioci dozvola su dužni da podatke iz dnevnika dostave Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede na kraju polugodišta svake godine. Postoje četiri vrste dnevnika za privredni ribolov:

- Dnevnik o ulovu čamaca obalnog ribolova (small scale fishery)
- Dnevnik o ulovu plivaričara
- Dnevnik o ulovu demerzalnih kočara
- Dnevnik o ulovu pelagičnih kočara

Prilog postojeći dnevnik ulova kočara.

ДНЕВНИК О УЛОВУ КОЧАРА	
Број дозволе _____	
Подаци о имаоцу дозволе _____	
ПОДАЦИ О БРОДУ ИЛИ ЧАМЦУ КОЋАРУ	
Име брода или број чамца _____	
Дужина преко свега (m) _____	
БРТ _____	
Снага мотора _____ kW	
Површина ширилица _____ m ²	
Дужина стругара _____ m	
Распон између жљебова колотурника повлачне ужади _____ m	
Подаци о мрежи:	
Дужина крила _____ m	
Дужина грла _____ m	
Дужина саке _____ m	
Величина ока (mm):	
Крила: _____	
Неба: _____	
Дна: _____	
Саке: _____	

ИЗВЈЕШТАЈ О ДНЕВНОМ УЛОВУ КОЧАРА								
Повлачење (калада)	1		2		3		4	
	А	Б	А	Б	А	Б	А	Б
А-почетак, Б - крај								
Датум:								
Ширина (φ)								
Дужина (λ)								

13 Ribarstvo

Улов укупно (kg)				
Дивљач				
Мачке				
Пси (пена и костел)				
Раже				
Голуб и жутуљ				
Рибе				
Барбун (трља)				
Буква				
Драгана (пауци)				
Гиљара (гера)				
Грдобе				
Кокоти				
Луц (ослић)				
Патараче (иверци)				
Пишмољи				
Ромбун (арбун)				
Шампјер (ковач)				
Шируни (шњури)				
Шкрпина				
Шкрпуни				
Швоји (листови)				
Угор				
Остале рибе				
Ракови				
Црни гамбор				
Јастог и карло (хлал)				
Козица				
Шкамп				
Остали ракови				
Главношци				
Бобић (сипица)				
Хоботница				
Лигња				
Лигњуни (тотани)				
Музгавац				
Сипа				
Остали главношци				
Прилов				

Usled nedostatka administrativnih kapaciteta podatke o ulovu iz dnevnika ulova Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije moglo obraditi i na taj način dobiti podatke koji bi se mogli koristiti za zvaničnu statistiku izlova. U skladu sa ovim sakupljanje podataka u sektoru ribarstva izvještajnom metodom i metodom procjene obavlja Zavod za statistiku MONSTAT. Detaljnije je opisano u Poglavlju 18 (Module 4.06.01. Fisheries statistics).

Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) propisuje da je nosilac dozvole za obavljanje privrednog ribolova sa ribolovnim plovnim objektom od 10 i više metara dužine preko svega dužan da vrši dnevne upise ribarskih aktivnosti u dnevnik ulova i da dostavlja izjavu o iskrcaju ukupnog ulova iskrcanom u označenoj luci iskrcaja, organu uprave nadležnom za poslove ribarstva ili ribarskom inspektor, u roku od 48 sati. Takođe, u skladu sa Zakonom nosilac dozvole za obavljanje privrednog ribolova, ribolovnim plovnim objektom do 10 m dužine preko svega, dužan je da dostavlja izvještaj organu uprave nadležnom za poslove ribarstva ili ribarskom inspektor o ukupnom ulovu i iskrcaju ulova. Oblik i sadržinu dnevnika ulova, izjave o iskrcaju kao i izvještaja o ulovu i rok dostavljanja izvještaja propisaće Ministarstvo posebnim podzakonskim aktom.

Jedan od podsistema u okviru Ribarskog informacionog sistema (CARDS projekat 2007/2008 "Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji ") je dnevnik ulova sa deklaracijom o iskrcaju koji je usaglašen sa dnevnikom ulova EU. Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je kroz projekat »IPA 2009« Održivo upravljanje morskim ribarstvom prijavilo i neophodnost obuke profesionalnih ribara za popunjavanje budućih dnevnika ulova kao i obuku ribarske inspekcije za kontrolu i implementaciju ovog sistema sakupljanja podataka.

Očekuje se da će rezultati ovih projekata kao i uspješna implemetacija Zakona o morskome ribarstvu i marikulturi omogućiti organu uprave nadležnom za poslove ribarstva da na odgovarajući način obrađuje i vodi podatke o izlovu ribe.

Budući da je saradnja Ministarstva i Instituta izuzetna i da se nacionalni monitorinzi sprovode na zahtjev Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, svi ovi podaci se koriste za upravljenje ribljim resursima na principu održivog razvoja i time sprovođenje politike odgovornog ribarstva u Crnoj Gori.

32. Da li vaša zemlja ima kvote, i ukoliko ih ima, koji se podaci prikupljaju za upravljanje kvotama i njihovu verifikaciju (brodski dnevnic, izjave o izlovu, računi, podaci sa aukcija, podaci o transportu, informacije kupaca)? Na koji način se ovi podaci koriste za potrebe kontrole?

Izlovne kvote po pojedinim ciljnim vrstama, za sada, ne postoje u Crnoj Gori. Međutim, važno je naglasiti da prije izdavanja dozvola za obavljanje profesionalnog ribolova za predmetnu godinu Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede od Instituta za biologiju mora kao nadležne naučne ustanove za poslove morskog ribarstva dobije predlog godišnje kvote izlova odnosno predlog za broj dozvola koje Ministarstvo može izdati za sve tri vrste ribolova (kočarski, ribolov sitne plave ribe i obalni ribolov). Naime, Institut za biologiju mora, na osnovu prikupljenih podataka o ulovu sa komercijalnih kočara, uz pomoć standardnih ribarstveno bioloških metoda (metodom probnih površina-swept area method) procjenjuje ukupnu biomasu demerzalnih resursa (metod Alverson and Pereira 1969) i na osnovu toga procjenjuje maksimalni dozvoljeni biološki nivo korišćenja (MSY-Maximum Sustainable Yield), odnosno godišnju kvotu izlova (metod Gulland i Beverton i Holt) koju predlaže Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Takođe, na osnovu procjene biomase sitne plave ribe, metodom ehosondiranja, procjenjuje se kvota izlova za sitnu plavu ribu.

33. Postoje li instrumenti ili procedure za unakrsnu provjeru podataka?

Inspekcija za ribarstvo ima ovlašćenje da kontroliše valjanost unešenih podataka u dnevnik ulova i uzgoja od strane profesionalnih ribara i uzgajivača.

F. Inspeksijske aktivnosti

34. Pružite statističke podatke o izvršenim inspeksijskim kontrolama.

Morsko ribarstvo.

	2005	2006	2007	2008	2009
Izvršeni pregledi	1138	1219	1082	1218	443
Podnešene prijave	49	14	3	0	0
Oduzete mreže	4500m	1500m	0	0	0
Ronilačka oprema	4	6	0	0	0

Izvor podataka: Ovlašćeni službenik za vođenje prekršajnog postupka

^{*} u 2009 godini dati su podaci za šest mjeseci.

Kako je 2006.godine došlo do promjene državno-pravnog statusa Crne Gore i samim tim Granična pomorska policija dobila dodatna ovlašćenja i obaveze na zaštiti granice i teritorijalnih voda to je rezultiralo smanjenjem inspeksijskih kontrola ribarskih aktivnosti na moru od strane inspektora za ribarstvo. U skladu sa tim narednih godina je smanjen broj podnešenih prijava kao i količina oduzetog nedozvoljenog alata i opreme.

35. Koji službenici su odgovorni za vršenje inspekcijske kontrole?

Inspektori za morsko ribarstvo stacionirani su u Herceg Novom, Kotoru i Baru, dok se poljoprivredni inspektori koji dijelom obavljaju poslove kontrole u sektoru slatkovodnog ribarstva nalaze u Nikšiću, Plavu, Pljevljima i Podgorici. Inspektor u Podgorici, zavisno od obima posla obavlja poslove kontrole i nadzora u morskom ribarstvu.

36. Da li postoji strategija inspekcijskih aktivnosti? Na koji način se postavljaju ciljevi?

Inspektori su nezavisni u svom radu u okviru prava i dužnosti koji su utvrđeni zakonom i svoj posao obavljaju u skladu sa zakonima i važećim pravnim propisima u zavisnosti od ribolovne sezone i od vremenskih prilika. Ciljevi se određuju na temelju analize inspekcijskih aktivnosti u prethodnom periodu, po nalogu nadležnog organa za poslove ribarstva, kao i na osnovu prijava pravnih i fizičkih lica o uočenim nepravilnostima.

37. Da li postoje smjernice za način na koji se vrši inspekcijska kontrola?

Inspekcijska kontrola se vrši u skladu sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru (Sl. list RCG, br. 39/03), Zakonom o opštem upravnom postupku (Sl. list RCG, br. 60/03) i Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09), odnosno u skladu sa pravima i ovlaštenjima u upravnim radnjama koja su navedena u ovim Zakonima.

38. Od čega se inspekcijska kontrola sastoji? Kakva je metodologija i strategija inspekcijskih kontrola?

Inspektori za morsko ribarstvo kontrolišu lica koja se bave privrednim i sportsko-rekreativnim ribolovom (na moru i luci) i uzgojem ribe. Nadzor obavljanja ribolovnih aktivnosti se sastoji u kontroli posedovanja dozvole za ribolov, upotrebe propisanih ribolovnih alata i opreme u dozvoljeno vrijeme i na dozvoljeni način. Kontrolišu se i dnevnicu ulova kao i vrsta, količina i veličina ulovljene ribe ili ribe koja se stavlja u promet.

39. Da li se inspekcijske kontrole dokumentuju i, ukoliko je to slučaj, na koji način?

Ribarski inspektori imaju posebne sveske- zapisnike i svaka kontrola se evidentira u te zapisnike, u tri primjerka. Osim datuma i vremena inspekcijske kontrole, u zapisnik se unosi ime subjekta kontrole, kao i sve uočeno ili kontrolisano kod navedenog subjekta kontrole. Kontrolisani subjekat, odnosno onaj ko je prisutan kontroli svojim potpisom na određeno mjesto potvrđuje sve ono što je kontrolisano i pri tome dobije jedan primjerak zapisnika. U slučaju utvrđivanja nekih nepravilnosti u toku kontrole, pored zapisnika donosi se rješenje o otklanjanju nepravilnosti, odnosno rješenje o naređenim mjerama. Ako je za takvu nepravilnost u radu predviđena kazna uz zapisnik se donosi i zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka ili prijava za krivično djelo.

Shodno Uputstvu o načinu vođenja evidencije o izvršenim pregledima (Sl. list RCG, br.9/95) zapisnici se evidentiraju. Evidentiraju se i: rješenja o naređenim mjerama, zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka, prijave za krivična djela, potvrde o naplati mandatnih kazni, izveštaji

ovlaštenih laboratorija o rezultatima analiza i super analiza u inspekcijskom postupku i druga dokumentacija iz koje se može dobiti uvid o sprovođenju zakona i drugih propisa. Mjesečni i godišnji izveštaji su sastavljeni od tekstualnog i tabelarnog dela o izvršenim kontrolama. U poslednje vrijeme se uz zapisnike prilažu i fotografije, kao dokaz u prekršajnom ili krivičnom dijelu.

40. Kakav je nivo sposobnosti i vještina u oblasti inspekcijske kontrole u praksi? Šta nedostaje?

Inspektori za morsko ribarstvo imaju zadovoljavajući nivo iskustva i sposobnosti za obavljanje nadzora u skladu sa Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi i Zakonom o inspekcijskom nadzoru, ali u praksi su ograničeni nedostatkom sopstvenog plovila.

Očekuje se da projekat IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom" pomogne u tehničkom i praktičnom dijelu osposobljavanja inspektora za kvalitetno i efikasno obavljanje monitoringa, kontrole i nadzora kao i u sprovođenju standardnih operativnih procedura pri vršenju inspekcijskog nadzora.

G. Zakonske procedure za kažnjavanje prekršaja

41. Kakav je pravni okvir za kažnjavanje prekršaja?

Pravni okvir za kažnjavanje prekršaja u morskom ribarstvu nalazi se u Zakonu o morskom ribarstvu i marikulturi, Zakonu o inspekcijskom nadzoru, Krivičnom zakoniku Crne Gore (Sl.list RCG, br.70/03, 13/04, 47/06, i Sl.list Crne Gore, br 40/08), kao i u Pravilniku o cjenovniku za naknadu štete pričinjene protivpravnim ribolovom („Sl.list RCG“ br.10/2004).

42. Da li se kažnjavanje zasniva na krivičnim ili upravnim procedurama? Koji organi imaju ovlašćenje da izreknu kazne?

Kada je u pitanju lov ribe ili vodenih životinja za vrijeme lovostaja ili u vodama u kojima je lov zabranjen, ili ako se riba lovi eksplozivom, električnom strujom, otrovom, sredstvima za omamljivanje ili na način koji izaziva masovno uništavanje, kažnjavanje se zasniva na odredbama Krivičnog zakonika (Sl.list RCG, br.70/03, 13/04, 47/06, i Sl.list Crne Gore, br 40/08). U gore navedenim slučajevima ribarski inspektori sarađuju sa policijom pri čemu policija vodi postupak dokazivanja i krivično procesuiraju slučaj.

Upravne procedure počinju inspekcijskom kontrolom, i u slučaju utvrđivanja nepravilnosti u radu, počinocima se rešenjem naređuju mere otklanjanja nepravilnosti. To je prvostepeni postupak koji vodi inspektor zadužen za poslove ribarstva. Odgovorno lice za utvrđenu nepravilnost ili postupka po naređenju inspektora ili se žali na donešeno rješenje i tu se prvostepeni postupak završava. U slučaju žalbe na donešeno rešenje, nastavlja se drugostepeni postupak koji je u nadležnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede CG. Drugostepeni postupak se tu završava, a protiv rešenja u drugostepenom postupku ne može se pokrenuti žalba, već stranka nezadovoljna rešenjem u drugostepenom postupku može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom CG.

Prekršajni postupak vodi Ovlašteni službenik za vođenje prekršajnog postupka, prekršajni sudija, dok se krivična dela rešavaju preko osnovnog tužioca u Osnovnom sudu, podnošenjem krivične prijave preko radnika MUP-a.

43. Koje se upravne sankcije koriste?

Inspektor za morsko ribarstvo može rešenjem da:

- zabrani obavljanje ribolova bez dozvole za ribolov ili sredstvima i alatima koji su u suprotnosti sa dozvolom, ili da naredi otklanjanje bilo koje nepravilnosti koja je u suprotnosti sa odredbama Zakona o morskom ribarstvu i marikulturi ili nekog pratećeg propisa iz oblasti morskog ribarstva;
- da zaplijeni ribolovni plovni objekat, prevozno sredstvo, ribarsku opremu, dokumenta i druge predmete, kojim je počinjen prekršaj;
- zabrani da koristi ili pokuša da koristi eksploziv, vatreno oružje, otrov ili druge štetne supstance u svrhu ubijanja, ošamućivanja, onesposobljavanja ili ulova ribe ili omogućava da se riba lakše ulovi;
- zabrani upotrebu opreme sa Liste zabranjene ribolovne opreme i zabranjenih praksi;
- zabrani ribolov na označenim mjestima u ribolovnom moru gdje se nalaze telefonski, telegrafski ili električni kablovi, cijevi ili drugi uređaji, kao i arheološka nalazišta i predmeti ili da koristi opremu i alat za ribolov koji mogu da ih oštete;
- zabrani iskrcavanje, izlaganje za prodaju, trgovinu, transport i posjedovanje ribe i drugih morskih organizama i ribljih proizvoda, kao i upotrebu ribe i drugih morskih organizama i ribljih proizvoda u restoranima suprotno ovom zakonu;
- naredi usidrenje ribolovnog plovnog objekta koji je zaplijenjen, oduzet ili zadržan radi sprječavanja njegovog korišćenja do donošenja rješenja o oslobađanju;
- naredi predaju predmeta za koje opravdano sumnja da su korišćeni u prekršaju.

44. Koji su nivoi novčanih kazni koje se primjenjuju? Koji su stvarni nivoi kažnjavanja?

Visina novčanih kazni, u skladu sa Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br.56/09), zavisi od zvanične najniže cijene rada u državi odnosno od vrste prekršaja, da li je u pitanju fizičko lice ili privredno društvo, preduzetnik ili zapovjednik broda. U skladu sa tim visina novčanih kazni se kreću od 5 najnižih cijena rada pa do tristostrukog iznosa najniže cijene rada (najniža cijena rada trenutno iznosi 55 €).

Najniže su kazne za fizička lica i u zavisnosti od prekršaja kreću se od 275,00 € pa do 1100,00 €, privredna društva ili preduzetnici, takođe u zavisnosti od vrste prekršaja, mogu biti kažnjeni od 2.750,00 € pa do 16.500,00 €, dok odgovorno lice u privrednom društvu može biti kažnjeno od 275,00 € pa do 1.100,00 €.

Zapovjednik broda u zavisnosti prekršaja može platiti kaznu od 550,00 € pa do 1.100,00 €.

Do sada, stvarni nivoi kažnjavanja su se kretala od opomene, najniže dozvoljene kazne za neki prekršaj, pa do 5000 €, a sve u zavisnosti od počinjenog prekršaja, olakšavajućih okolnosti ili finansijske mogućnosti počinioca prekršaja.

45. Kakve su mogućnosti zapljene ulova i alata? U kojoj mjeri se vrši oduzimanje ulova i alata?

Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) utvrđuje da se za određene vrste prekršaja izriču zaštitne mjere - oduzimanje plovnog objekta, alata i opreme za ribolov, kao i ulova. Ove zaštitne mjere se izriču u slučaju kada, između ostalog, subjekat nadzora:

- poribljava, ispušta u more alohtone vrste ribe i drugih morskih organizama, genetski modifikovane vrste ribe ili druge morske organizme ili obavlja podvodne aktivnosti na lokacijama za koje nije dobijeno odobrenje organa uprave nadležnog za poslove ribarstva;
- obavlja ribolov i sakuplja i stavlja u promet zaštićene vrste riba i drugih morskih organizama;
- radi uzgoja, poribljavanja i istraživanja lovi mlađ, reproduktivno nezrele vrste ribe ili drugih morskih organizama na specifičnim lokalitetima, u određeno vrijeme i sa korišćenjem određenih ribolovnih alata, bez dozvole organa uprave nadležnog za poslove ribarstva;
- lovi, uzima, kupuje ili prodaje, skladišti, transportuje ili zadržava na ribolovnom plovnom objektu, ribe ili druge morske organizme, koji su manji od minimalno propisane veličine;
- obavlja ribolov u djelovima ribolovnog mora koji su posebnim zakonom određeni kao oblast za potrebe odbrane;
- bez dozvole za sportsko-rekreativni ribolov, na ribolovnom plovnom objektu drži ribolovni alat i opremu za sportsko-rekreativni ribolov;
- ometa privredni ribolov;
- obavlja privredni ribolov bez dozvole i sa ribolovnim alatom i opremom koji nijesu upisani u dozvoli;
- ne vodi evidenciju o svakoj ostvarenoj kupovini odnosno prodaji ribe i drugih morskih organizama na mjestu prve prodaje i ne čuva račune o kupljenoj ribi i drugim morskim organizmima.

Do sada je izricanje zaštitnih mjera rijetko rađeno zbog tehničkih ograničenja u radu inspektora kao i ne postojanja skladišta za odlaganje i održavanje oduzetog alata, opreme ili plovila do okončanja prekršajnog postupka. U skladu sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru sprovođenje zaštitne mjere oduzimanja ulova, praćeno je ili vraćanjem živog ulova u vodu ili po procjeni inspektora, u cilju zaštite zdravlja fizičkih lica, hemijskim uništavanjem ulova zatečenog u nedozvoljenom prometu.

46. Koja sredstva žalbe postoje?

U upravnom postupku postoji mogućnost žalbe na rješenje inspektora za ribarstvo o zabrani ili naredbi o otklanjanju nepravilnosti koja se rješava u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede. Na rešenje Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede nije dozvoljena žalba, već stranka nezadovoljna rješenjem može pokrenuti upravni spor pred Upravnim sudom Crne Gore.

Kod prekršajnih postupaka na rešenje prekršajnog sudije može se izjaviti žalba Vijeću za prekršaje.

47. Kakvi su zahtjevi u pogledu dokaza? Da li je potrebno dokazati namjeru?

Zakon o opštem upravnom postupku jasno precizira načelo zakona i načelo zakonitosti kao i načelo istine. Poznavanje zakonskih propisa su osnov djelovanja i rada svake, pa i inspekcije za ribarstvo. U upravnom postupku inspektor utvrđuje i dokazuje činjenice, i nepoznavanje propisa ne isključuje odgovornost subjekta kontrole.

Dokaz namjere inspektor konstatuje sačinjavanjem zapisnika, koji se koristi u izricanju presude i utiče na visinu kazne.

48. Prikažite statističke podatke o kaznama koje se izriču za prekršaje u oblasti ribarstva.

U tabeli koja slijedi dat je pregled podataka o preduzetim prekršajnim postupcima kao i ishod pokrenutih postupaka.

	2005	2006	2007	2008
Broj podnešenih prijava	43	13	3	0
Riješeno novčanom kaznom	14 ¹	4 ²	2 ³	0
Riješeno opomenom	8	5	0	0
Riješeno obustavom	8	0	1	0
Zastarelost postupka	13	4	0	0

Izvor podatak: Ovlašćeni službenik za vođenje prekršajnog postupka

¹ ukupno izrečeno novčane kazne 6.250,00€

² ukupno izrečeno novčane kazne 1.700,00€

³ ukupno izrečeno novčane kazne 750,00€

IV. STRUKTURNE AKTIVNOSTI

49. Kakav je administrativni i pravni kapacitet u pogledu pripreme i upravljanja strukturnom politikom za sektor ribarstva?

U cilju iskorišćavanja živih resursa mora u skladu sa održivim ekonomskim, ekološkim i socijalnim razvojem Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) utvrđuje mjere politike ribarstva koje obuhvataju: unapređivanje ribarske flote; razvoj akvakulture, prerada, plasman ribe i ribljih proizvoda i proizvoda akvakulture; zajedničke akcije; održivi razvoj ribolovnih područja kao i mjere tehničke podrške. Uslove, način i dinamiku sprovođenja mjera politike ribarstva propisat će se bliže propisom Vlade ("Agrobudžet") u skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br. 56/09). Godišnji izvještaj o realizaciji Agrobudžeta koji sadrži, između ostalog, i ocjenu efekata politike ribarstva za godinu za koju se odnosi pripremaće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i dostavljati Vladi na usvajanje do 31 marta tekuće, za prethodnu godinu.

Sprovođenje svih programa podrške sektoru poljoprivrede i ribarstva u skladu sa Planom upotrebe sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede i ribarstva (Agrobudžet) danas, u okviru Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, prati Odjeljenje za praćenje podsticajnih mjera, tržište i cijene (finansijski sektor u sastavu Ministarstva), Državni trezor pri Ministarstvu finansija kao i pojedini službenici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede zaduženi za određene programe podrške. Odjeljenje za praćenje podsticajnih mjera, tržište i cijene (finansijski sektor u sastavu Ministarstva) zapošljava 3 diplomirana ekonomista osposobljena za finansijko upravljanje i 3 službenika srednje stručne sprema za poslove računovodstva. Detaljnije je opisano u Poglavlju 11: Poljoprivreda i ruralni razvoj, 1. Horizontalno.

50. Kako će se uprava u oblasti ribarstva pripremiti za izradu programskih dokumenata i uspostavljanje sistema upravljanja o kontrole zahtijevanih Regulativom o EFF?

U okviru CARDS projekta 2005 : "Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji " je urađen dokument: "Strategija razvoja ribarstva Crne Gore i jačanje kapaciteta za implementaciju Zajedničke politike ribarstva EU " koji je Vlada CG usvojila u toku 2006. godine. Jedna od osam centralnih oblasti na koju se fokusira Strategija je zaštita i održivo korišćenje morskog i slatkovodnog ribarstva usklađivanjem i unapređivanjem zakonodavstva, poboljšanjem sistema monitoringa plovila i sakupljanje podataka na način koji će ispuniti zahtjevne međunarodne standarde. Strategija je, prije svega, upućena državi kao platforma za dalje reforme i osnov za buduću politiku u sektoru ribarstva, a važan cilj ovog dokumenta je bio i stvaranje povoljnog investicionog ambijenta za obnavljanje domaće ribarske flote, poboljšanje njene opremljenosti kao i unapređivanje istraživanja, odnosno naučne procjene ribljih stokova, čime će se osigurati njihova održiva eksploatacija, a državi pomoći u definisanju i primjeni najboljih mehanizama upravljanja.

Kao razradu Strategije eksperti CARDS projekta 2007/2008 : "Podrška sektoru ribarstva u Crnoj Gori i Srbiji " su pomogli u pripremi dokumenta: "Nacionalni program razvoja ribarstva (NFP) od 2009-2013. godine". Ovaj dokument Vlada Crne Gore je usvojila u februaru 2009. godine. Projektni pristup u pripremanju NFP je pratio primjer Evropskog fonda za ribarstvo EFF jer bi to trebalo da bude od koristi ribarskom sektoru Crne Gore koji će biti u stanju da brzo iskoristi bilo koji program finansijske pomoći prije i nakon pristupanja EU.

Implementacija Strategije i NFP zahtijeva, između ostalog, odgovarajuće administrativne kapacitete. Stoga je u sklopu projekta IPA 2009 "Održivo upravljanje morskim ribarstvom" planirano jačanje administrativnih kapaciteta u sektoru ribarstva i u pogledu pripreme programskih dokumenata i upravljanja strukturnom politikom za sektor ribarstva kao i kontrole zahtjevane regulativom EFF.

V. TRŽIŠNA POLITIKA

51. Molimo da pružite informacije o postojećoj tržišnoj politici i operativnoj strukturi po pitanju upravljanja ribljim resursima, standardima stavljanja u promet (svježina, veličina, pakovanje, prezentacija i deklarisanje), informacije za potrošače, organizacije proizvođača, trgovina sa trećim zemljama, međuresorske organizacije, intervencije.

Tržišna politika u sektoru ribarstva trenutno nema samostalni zakonodavni okvir već je inkorporirana u pravne propise koji regulišu opštu tržišnu politiku. Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtjevima za ribe, rakove, školjkaše, morske ježeve, morske krastavce, žabe, kornjače, puževe i njihove proizvode (Sl. list SRJ, br. 6/03) propisuje kvalitet, deklarisanje, pakovanje, čuvanje, označavanje kao i transportovanje ribe, rakove, školjkaše, morske ježeve, morske krastavce, žabe, kornjače, puževe i njihove proizvode.

Zakonom o zaštiti potrošača (Sl. list RCG, br. 26/07), Zakonom o morskom ribarstvu i marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) i Zakonom o bezbjednosti hrane (Sl. list CG, br. 14/07) utvrđena su osnovna pravila informisanja potrošača o uslovima i načinu prodaje ribe i proizvoda od ribe. Detaljnije je opisano u odgovoru na pitanje 16 (II. Upravljanje resursima i flotom, E. Ostalo).

U skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br. 56/09) proizvođači u sektoru poljoprivrede i ribarstva se mogu organizovati u organizacije proizvođača po osnovu jednog ili grupe proizvoda ukoliko ispunjavaju ovim zakonom propisane uslove. Trenutno stanje vezano za organizacije proizvođača u ribarstvu je opisano u odgovoru na pitanje 15 (II.Upravljanje resursima i flotom, E. Ostalo).

Vezano za trgovinu ribom i proizvodima od ribe (uključujući i ostale poljoprivredno prehrambene proizvode) sa trećim zemljama, Crna Gora ima potpisan CEFTA sporazum i bilateralne sporazume sa Turskom i Ruskom Federacijom. U okviru CEFTA sporazuma vezano za trgovinu ribom i proizvodima od ribe Crna Gore ima u potpunosti liberalizovanu trgovinu sa Srbijom, Makedonijom, Bosnom i Hercegovinom, Hrvatskom, Moldavijom i UNMIK Kosovom. Za sada, trgovina ribom i proizvodima od ribe sa Albanijom se obavlja po MFN carinskim stopama. Crna Gora je u oktobru 2008. godine potpisala Sporazum o slobodnoj trgovini sa Turskom ali trgovina ribom i proizvodima od ribe se odvija po MFN carinskim stopama. U skladu sa Sporazumom o slobodnoj trgovini sa Ruskom Federacijom, trgovina ribom i proizvodima od ribe je u potpunosti liberalizovana. Za ostale treće zemlje trgovina ovim proizvodima se obavlja po MFN carinskim stopama.

U skladu sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br. 56/09) organizacije proizvođača koje se bave proizvodnjom, preradom i prodajom određenih poljoprivrednih proizvoda, ribe i proizvoda od ribe se mogu organizovati u međugranske organizacije. Uslove za priznavanje ovih organizacija propisaće Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede posebnim podzakonskim aktom. Trenutno u Crnoj Gori ne postoji nijedna međugranska organizacija u sektoru ribarstva.

U Crnoj Gori ne postoje subvencije i drugi vidovi podsticaja za plasiranje ribe i proizvoda od ribe na tržište.

VI. DRŽAVNA POMOĆ

52. Molimo da pružite informacije o državnoj pomoći datoj sektoru ribarstva u posljednje tri godine.

Okvir državne pomoći u ribarstvu regulisan je, do sada, kao i u cjelokupnoj poljoprivredi, Zakonom o obezbjeđivanju i usmjeravanju sredstava za podsticanje razvoja poljoprivrede (Sl. list RCG, br. 11/90 i Sl. list RCG, br. 24/92). U cilju izgradnje efikasnog i konkurentnog sektora ribarstva i akvakulture poslednjih godina država, preko Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, daje podršku Udruženjima profesionalnih ribara u formi grantova za nabavku opreme za modernizaciju brodova u cilju smanjenja troškova popravki i održavanja kao i poboljšanja higijene i kvaliteta ribe i drugih morskih organizama, uslova rada i bezbjednosti na brodovima. U formi granta se obezbjeđuje podrška uzgajivačima ribe i školjaka za kompletiranje centra za purifikaciju školjaka kao i za nabavku opreme za automatizaciju procesa uzgoja, nabavku opreme za poboljšanje higijene u pogledu bezbjednosti hrane i plasiranje proizvoda akvakulture na tržište. Uslov za korišćenje sredstava granta je da Udruženja dostave MPŠV prijavu za finansijsku podršku uz detaljno obrazloženje utroška sredstava i specifikaciju opreme koju planiraju da nabave. Nakon ocjene opravdanosti prijave od strane nadležnog službenika za sprovođenje programa podrške Ministarstvo potpisuje Ugovor o načinu i pravilima utroška dodijeljenih sredstava sa predsjednicima Udruženja.

U cilju održivog upravljanja i iskorišćavanja ribljih resursa država, na osnovu izvještaja o obavljenom monitoringu demersalnih, pelagičnih resursa i resursa obalnog ribolova, daje podršku Institutu za biologiju mora, kao nadležnoj naučnoj ustanovi za poslove morskog ribarstva i marikulture. Takođe, podrška se opredjeljuje za izradu ribolovne osnove u slatkovodnom ribarstvu, za poribljavanje rijeka i jezera kao i za podršku sportsko ribolovnim klubovima vezano za čuvanje i zaštitu rijeka i jezera. Sportsko ribolovni klubovi dostavljaju Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede godišnji plan aktivnosti vezano za čuvanje i zaštitu rijeka i jezera.

Pravni okvir na osnovu kojeg će država ubuduće opredijeljivati podršku sektoru ribarstva predstavljaće Zakon o morskome ribarstvu marikulturi (Sl. list CG, br. 56/09) i Zakon o poljoprivredi i ruralnom razvoju (Sl. list CG, br 56/09).

Opredijeljena sredstva (€)

Program	2006	2007	2008
Podrška jačanju ribarskog sektora	47.000	210.000	215.000
Zaštita i održivo korišćenje ribljeg fonda	49.300	66.800	99.000
UKUPNO	96.300	276.800	314.000

Izvor podataka: *Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede*

VII. MEĐUNARODNI SPORAZUMI

53. Da li je vaša zemlja potpisnica nekog međunarodnog sporazuma u oblasti ribarstva? Ukoliko jeste, molimo da navedete broj plovni objekata i količinu ribe obuhvaćene tim sporazumima.

Crna Gora nije potpisnica ni jednog međunarodnog sporazuma u oblasti ribarstva koji se odnosi na iskorišćavanje ribljih resursa u određenoj količini i sa određenim brojem brodova. Protokolom o privremenom režimu uz južnu granicu između Republike Hrvatske i Crne Gore iz 2002 godine utvrđeno je da se u zoni razgraničenja dopusti sportsko rekreativni ribolov osobama koje imaju dozvolu za ovu vrstu ribolova koja je izdata od strane Sportsko ribolovnog kluba koje ima sjedište u pograničnom području Crne Gore i Hrvatske. Države mogu izdati najviše 100 godišnjih ribolovnih dozvola svojim državljanima i po 10 dnevnih ribolovnih dozvola državljanima trećih zemalja.

Aneksi:

Aneks 49 - Zakon o morskome ribarstvu i marikulturi, 7

Aneks 50 - Pravilnik o uslovima, ograničenjima i redosljedu obavljanja ribolova na pojedinim ribolovnim područjima ili zonama, 9

Aneks 51 - Pravilnik o određivanju linije na kojoj voda prestaje biti postojano slana u rijekama koje se ulivaju u more i određivanje granica ribolovnih zabrana, 10

Aneks 52 - Pravilnik o obliku, sadržini i načinu vođenja dnevnika o ribolovu ili uzgoju, 9

Aneks 53 - Pravilnik o načinu, vrsti i količini ribolovnih alata koji se smiju upotrebljavati u obavljanju sportsko-rekreativnog ribolova, kao i obrazac, broj i sadržinu dozvole za sportski ribolov, 10

Aneks 54 - Pravilnik o kvalitetu i drugim zahtjevima za ribe, rakove, školjkaše,

morske ježeve, morske krastavce, žabe, kornjače, puževe i njihove proizvode, 29

Aneks 55 - Pravilnik o konstrukcijsko-tehničkim osnovama, veličini oka, načinu upotrebe i namjeni pojedinih vrsta mreža i drugih sredstava za obavljanje privrednog i sportskog ribolova, vađenja školjkaša, korala, sunđera i morskog bilja, 9

Aneks 56 - Pravilnik o iznosu naknade za obavljanje privrednog ribolova (lov i uzgoj), obrascu dozvole i načinu vođenja registra izdatih dozvola, 10

Aneks 57 - Pravilnik o cjenovniku za naknadu štete pričinjene protivpravnim ribolovom, 10

Aneks 58 - Naredba o zabrani lova i stavljanja u promet riblje mlađi nedoraslih riba i drugih morskih organizama, 9